

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXVII

CELOVEC, PETEK, 9. APRIL 1982

ŠTEV. 14 (2065)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

Pravilnost našega stališča do sedmojuljske zakonodaje je potrdila tudi razprava v odboru OZN

Kakor smo v našem listu kratko že poročali, je odbor OZN za odpravo vseh oblik rasne diskriminacije na svojem letošnjem zasedanju v Ženevi ponovno razpravljala tudi o tem, kako Avstrija izpolnjuje obveznosti, ki jih je prevzela z različnimi mednarodnimi dokumenti glede odprave rasne diskriminacije in spoštovanja človekovih pravic. V okviru te razprave pa je bilo posebej govora tudi o avstrijski manjšinski politiki ter so se posamezni člani odbora OZN zlasti zanimali, koliko je Avstrija v času od zadnjega zasedanja napravila za uresničitev manjšinskih pravic.

Vprašanja, ki so jih člani odbora postavili predstavniku avstrijske vlade, gotovo niso bila prijetna. Tako je na primer jugoslovanski zastopnik Silvo Devetak menil, da se je avstrijska vlada po svojem prejšnjem poročilu menda povezala s posameznimi skupinami in da se trudi razrešiti obstoječe probleme, toda v najnovejšem poročilu o vsem tem sploh ni govora. Zato je kar neposredno vprašal, kako je s pravicami manjšin, navedenih v členu 7 državne pogodbe, ki je vendar sestavni del avstrijskega ustavnega sistema? Nadalje je želel vedeti, zakaj ni bilo možno ustanoviti sosvetov za Hrvate, Slovence in Čeha. In končno ga je še zanimalo, ali so pri šolski reformi, ki je zdaj v teku, upoštevali tudi interese manjšin in kakšno stališče zastopa avstrijska vlada v vprašanju otroških vrtcev.

V podobne smeri je šlo tudi zanimanje drugih članov odbora. Zlasti so se vprašanja nanašala na problematiko sosvetov in je bilo splošno izraženo „začudenje“, zakaj je bil doslej osnovan le sosvet za madžarsko narodno skupnost. Člane odbora je očitno zanimalo, kakšni morajo biti vzroki, zaradi katerih se narodne manjšine tako dosledno upirajo, da bi jih spravili v sosvete, ki jih je avstrijska stran vedno slikala kot največjo pridobitev za manjšine.

Brez dvoma v tem smislu je zvenelo zanimanje sovjetskega predstavnika Starušenka, ki je želel vedeti, kako je trenutno s sosveti, ki naj bi pripadnikom etničnih skupin dejansko zagotavljali možnosti, da odločajo o svojih zadevah. Zahodnonemškega zastopnika Partscha je zanimalo, če so lahko prepričali tudi Hrvate, Slovence in Čeha, da bi šli v sosvete, ali pa še vedno obstaja le sosvet za madžarsko skupnost. In bolgarski predstavnik Bahnev je izrazil začudenje, zakaj avstrijska vlada ni smatrala za potrebno, da bi v svojem novem poročilu dala informacijo tudi o stanju sosvetov.

Sploh je bila z več strani izražena kritika, da je poročilo avstrijske vlade, v kolikor se nanaša na manjšinsko problematiko, zelo pomanjkljivo in nezadovoljivo. Bolgarski

predstavnik Bahnev je posebej poudaril, da je za odbor važno vedeti, če so pripadniki etničnih ali narodnih manjšin enakopravni glede uživanja človekovih pravic in

osnovnih svoboščin. Panamski predstavnik Martinez pa je izrazil presenečenje, da poročilo avstrijske vlade ne govori o konkretnih ukrepih v zvezi z uresničevanjem člena 7; poleg tega je želel podrobnejše informacije tudi o gospodarskem in družbenem položaju etničnih manjšin, predvsem Hrvatov, Slovencev in Čehov.

Predstavnik avstrijske vlade Berchtold je bil vidno v zadregi — vsaj njegova „pojasnila“ k vprašanju članov odbora OZN so bila vse prej kot zadovoljiva. Tako je glede sosvetov ponovil le toliko, da je bil doslej osnovan samo sosvet za madžarsko skupnost, „več sosvetov pa še ni uspelo ustanoviti“. In tudi pojasnilo o vlogi in funkcionalnosti edinega sosveta je bilo dokaj skopo: da so z njim dobili globlji vpogled v položaj madžarske narodne skupnosti in da je sosvet „forum diskusije“ — ničesar pa o tem, da bi se z ustanovitvijo sosveta reševanje odprtih vprašanj premaknilo vsaj za korak naprej. O takšnih izkušnjah pa so Madžari že sami poročali na primer na zadnjem srečanju narodnih skupnosti sosednjih dežel, ko so druge manjšine resno svarili pred vstopom v sosvete.

Torej je tudi razprava pred odborom OZN za odpravo rasne diskriminacije potrdila pravilnost in utemeljenost stališča, ki ga zavzamemo koroški Slovenci do zakona o narodnih skupinah in posebej do sosvetov, namreč: da to ni izpolnitev člena 7, marveč „rešitev“, ki jo moramo zaradi njenega diskriminacijskega značaja odločno in dosledno odkloniti.

Kdaj bo Avstrija

IZKORISTILA
„UGODNO OZRAČJE“?

Prihodnji teden odpotuje zvezni predsednik dr. Kirchschräger na večdnevni uradni obisk v Jugoslavijo. Na njegovem potovanju ga bosta poleg drugih spremljala tudi zunanji minister dr. Pahr in minister za trgovino Staribacher, kar obisku brez dvoma daje pomen, obenem pa tudi nakazuje, da bodo ob tej priložnosti potekali važni pogovori o sodelovanju med obema državama.

V okviru priprav na to avstrijsko-jugoslovansko srečanje je skupina jugoslovanskih novinarjev obiskala Dunaj, kjer jo je med drugimi sprejel tudi zunanji minister Pahr. Na pogovoru je Pahr znova (v zadnjem času se je to namreč že večkrat zgodilo) zelo ugodno ocenil razvoj odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo in govoril o „odličnem sodelovanju“. Pri tem je posebej naglasil, da dobri odnosi ustvarjajo tudi „ozračje, ki koristi prizadevanjem po ohranitvi in nadaljnjem razvoju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji“.

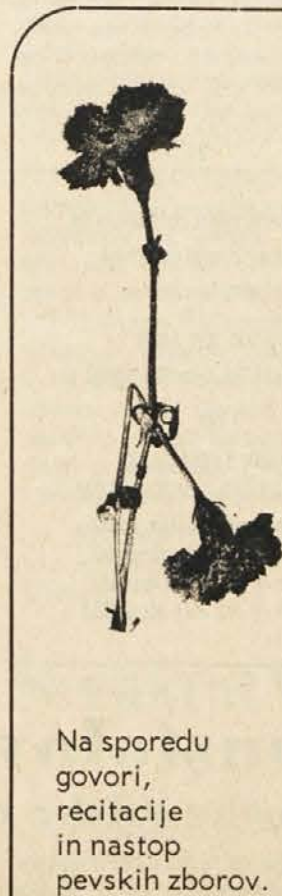
Lepo, nas zelo veseli, bi lahko ugotovili v smislu nekdanjega cesarjevega izreka. Toda: kdaj bo uradna Avstrija začela izkoriščati to ugodno ozračje v korist manjšinam — saj sprito diskriminacij, ki se v zadnjem času množijo na podlagi sedmojuljske zakonodaje, vendar o tem še ni mogoče govoriti.

Predsednik predsedstva SR Slovenije je sprejel predstavnike koroških Slovencev

Predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj je v sredo 7. 4. 1982 skupaj s predsednikom Republiške konference SZDL Slovenije Mitjem Ribičem in članico predsedstva SR Slovenije, predsednico Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose Vido Tomšičevo sprejel predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki sta jih vodila predsednik Zveze slovenskih orga-

nizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Matevž Grilc. Sprejemu sta prisostvovala namestnik predsednika Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose tov. Marjan Osolnik in predsednik Komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja pri Republiški konferenci SZDL Slovenije Danilo Türk.

1942 - Štiridesetletnica - 1982
pregnanstva in upora

V a b i l o
na

SPOMINSKO SLOVESNOST

v nedeljo 18. aprila 1982 s pričetkom ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu.

Od 11. ure dopoldne bo v prostoru pred veliko dvorano na ogled

razstava slik in dokumentov

O PREGNANSTVU IN UPORU KOROŠKIH SLOVENCEV ki jo je pripravil Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu.

Z udeležbo na prireditvi bomo izpričali zvestobo vsebini in pomenu dogodkov, ki so pred štiridesetimi leti usodno posegli v življenje našega naroda.

Pripravljalni odbor

Svet je postal „bogatejši“ za novo nevarno žarišče

Prejšnji teden je Argentina zasedla Falklandske ali Malvinske otoke, ki so mednarodnopravno pod britansko upravo. V Buenos Airesu so na velikih manifestacijah patriotizma navdušeno praznovali „zmago“ nad britanskim kolonializmom; v Londonu pa so se odločili za „reševanje“ spora na ta način, da so proti Falklandskim otokom usmerili vojno ladjevje. Tako je svet, ki je že sicer poln nemirov in vojnih nevarnosti, postal „bogatejši“ za novo nevarno žarišče, ki se lahko v najkrajšem času razraste v oborožen spopad.

Spor med Veliko Britanijo in Argentino zaradi Falklandskih otokov ima že dolgo zgodovino, njegove korenine segajo najmanj 150 let nazaj. Za britansko stran gre poleg gospo-

darskih in drugih interesov predvsem tudi za prestižno vprašanje, saj so Falklandski otoki eden izmed redkih preostankov nekdanje imperijske veličine. Na nasprotni strani pa je treba videti tudi še nekaj drugega: vprašanje Falklandskih otokov je za argentinske oblastnike postalo „aktualno“ vedno tedaj, kadar so se znašli pred notranjimi težavami in so nezadovoljstvo ljudstva preusmerili v patriotična čustva.

Toda „konec stopetdesetletne britanske okupacije“, kakor v Argentini imenujejo in slavijo sedanjo argentinsko akupacijo Falklandskih otokov, ni samo zadeva obeh neposredno prizadetih držav, marveč vzbuja upravičeno zaskrbljenost najširše svetovne javnosti. Čeprav gre za majhno ozemlje in za razmeroma majhno število prebivalstva (na Falklandskih otokih živi vsega skupaj le 1800 ljudi), se je z novim položajem takoj baval tudi varnostni svet. Obsodil je nasilno reševanje spora ter zahteval takojšen umik argentinske vojske z otokov, obenem pa obe strani pozval, naj poiščeta mirno rešitev medsebojnega spora. Prav tako so se s položajem bavili tudi drugi forumi in povsod je opaziti dvojno: zaskrbljenost, da se sedanji spor ne bi sprevrgel v odkrit vojaški spopad, pa odločna zahteva, da je treba iskati mirroljubne rešitve.

Mimo vsega tega pa ima spor zaradi Falklandskih otokov lahko posledice tudi še drugod. Predsednik španske vlade je namreč že napovedal, da „ta pot pelje do obnovitve suverenosti Španije nad Gibraltarjem“ in da na to ne bo treba dolgo čakati. Podobnost obeh primerov je očitna: Argentina pravi, da hoče napraviti konec kolonialnemu položaju Falklandskih otokov; Španija meni, da bo treba nujno čimprej odpraviti kolonialni status Gibraltarja — v obeh primerih pa gre za dediščino britanskega kolonializma. Trenutno je razlika samo v tem, da je Argentina stopila po poti nasilnega reševanja spora, medtem ko Španija zagotavlja, da svoje „zgodovinske pravice“ ne želi uveljaviti s silo.

„Nikdar več Hirošime - nobene Evrošime!“

Pod geslom „Nikdar več Hirošime - nobene Evrošime!“ potuje v teh dneh po Avstriji japonska mirovna štafeta, ki bo obiskala vsa večja mesta v naši državi. V četrtek 15. aprila bo štafeta prispela tudi na Koroško: najprej se bo ustavila v glavni šoli v Velikovcu, potem jo bo sprejel celovski župan Leopold Guggenberger, popoldne bo prireditev v Šentvidu ob Glini, zvečer ob 19.30 uri pa bo zaključna prireditev v Mohorjevem domu v Celovcu, kjer bodo poleg infor-

mativnega dela sporeda nastopili še znani umetniki Erhard Zach, Gerhard Pilgram in Joschi Hanak.

Pobudo za pot japonske mirovne štafete po Avstriji je dala Hirošima-skupina na Dunaju, ki jo sestavljajo po večini Avstrijci, dva člana pa sta Japonca, ki sedaj živita oziroma študirata na Dunaju. V Avstrijo so povabili dva „hibakuša“ (to je japonski izraz za tiste, ki so preživeli napad z atomsko bombo — op. ured.) in tako zdaj vodja Obveščevalnega biroja za žrtve atomske

bombe dr. Šuntaro Hida in predsednica Zveze žrtev atomske bombe Nakako Kubo kot neposredni pričci tudi avstrijsko javnost seznanjata o katastrofi, ki je prizadela prebivalce japonskih mest Hirošime in Nagasakija, ko so bile tam leta 1945 odvržene prve ameriške atomske bombe.

Za pripravo in izvedbo obiska japonske mirovne štafete na Koroškem je bila osnovana celovška Hirošima-skupina, v kateri so poleg katoliških in evangeličanskih mladinskih organizacij, Zveze demokratičnih žena in Komunistične študentske zveze zastopane tudi tri slovenske organizacije: Društvo prijateljev Kladiava, Koroška dijaška zveza in Zveza slovenske mladine. Te tri organizacije so sploh aktivno vključene v avstrijsko mirovno gibanje in imajo važno vlogo tudi pri izvedbi omenjene prireditve.

Japonska mirovna štafeta „NIKDAR VEČ HIROŠIME — NOBENE EVROŠIME!“ pa je le del širokega mednarodnega mirovnega gibanja, v katerega okvir sodita tudi POHOD ZA MIR v Celovcu 23. aprila ter DEMONSTRACIJA ZA MIR IN RAZOROŽITEV na Dunaju 15. maja.

DPK, KDZ in ZSM
vabijo na prireditev
mirovne štafete

NIKDAR VEČ HIROŠIME —
NOBENE EVROŠIME!

● Dva preživela poročata o
atomski katastrofi
v Hirošimi

● Kulturni spored

Četrtek 15. aprila 1982
ob 19.30 uri v jedilnici
Mohorjevega doma v Celovcu

Zveza slovenske mladine in
Koroška dijaška zveza
pozivata na

POHOD ZA MIR
v Celovcu 23. aprila 1982

in na

DEMONSTRACIJO
ZA MIR IN RAZOROŽITEV
na Dunaju 15. maja 1982.
Skupen odhod in prevoz,
prijave v KDZ-klubu in
pri ZSM (0 42 22) 32 5 50!

Pustove „pustolovščine“ in vzgoja koroške šolske mladine

Gospodarske težave, ki že nekaj časa pestijo lokalni tisk v Avstriji, postajajo vedno bolj očitne tudi na Koroškem. Se ni dolgo tega, ko je bilo govora o glasilu koroške FPÖ „Kärntner Nachrichten“ in so nekateri spravljali v zvezo s tem celo odstop brata deželnega poveljarja svobodnjakarjev s položaja mestnega svetnika v Celovcu. Minuli teden pa je dosegla višek kriza okoli glasila koroške ÖVP „Volkszeitung“ ter je bilo že govora o njeni ukinitvi; v zadnjem trenutku je menda še uspelo doseči rešitev, ki zagotavlja nadaljnje izhajanje omenjenega lista.

Nevarnost ukinitve lista je seveda ogrožala tudi določeno število delovnih mest tako pri listu samem kot tudi v tiskarni Carinthia. V tem sklopu pa je bil predvsem prizadet tudi Ingomar Pust, ki bralce svojega lista dan za dnem seznanja z izčrpnimi in globokoumnimi komentarji o svetov-

nem dogajanju in še posebej o zgodovinskih dogodkih, ki jih s svojim „uma svetlim mečem“ podrobno analizira, da zve javnost vso resnico o zgodovini in je primerno seznanjena z „resnico“ o tem, kako današnja politika v celoti obvladujeta „rdeče židovstvo“ in „slovanska zloba“. Saj se imamo prav takemu obveščanju tudi zabvaliti za to, da vemo, kako je na primer umorov v Vietnamu in El Salvadorju „jasno“ kriv le mednarodni komunizem in kako ZDA „seveda“ branijo le svobodo in demokracijo.

Ker je torej grozila nevarnost, da Pust preko lista ne bo več mogel razširati svojih resnic, se je lotil pisanja knjige. In iz zadnje številke uradnega časopisa celovške občine „Klagenfurt“ je razvidno, da je moral napisati pravo epohalno delo o prvi svetovni vojni, saj je bil nad njegovo knjigo „Kamenita fronta“ (Die stei-

nerne Front — Vom Isonzo zur Piave) menda celo deželni šolski svet tako navdušen, da jo je koroškimi šolam priporočil kot pripomoček pri pouku zgodovine. Toda glej: spet enkrat se je izkazalo, da na Dunaju nimajo nobenega razumevanja za koroške težnje. Ministrstvo za pouk je namreč predlog deželnega šolskega sveta zavrnilo z utemeljitvijo, da Pustova knjiga ni primerna za pouk.

Zaradi odločitve ministrstva za pouk torej koroški učenci ne bodo imeli priložnosti, da bi se do resnice o vzrokih in poteku prve svetovne vojne dokopali s pomočjo Pustove knjige. Da pa tudi širši krog ne bi prišel ob ta dragoceni vir zgodovinskih dognanj in aktualnih komentarjev, je ljudska stranka še enkrat prišločila na pomoč: Volkszeitung bo še naprej izhajala in na njenih straneh je dan za dnem zagotovljen prostor tudi za Pustove pustolovščine, za katere — tega se je bati — mu idej ne bo zmanjkalo.

Koroške šolske oblasti bodo morda kdaj poskrbele za izdajo zbranih Pustovih komentarjev, ki bi jih potem lahko priporočile ministrstvu kot poseben „medijski kovček“ za politično izobraževanje mladine — kot protitež tistim učnim pripomočkom, ki so jih razni branilci koroške domovine že diskvalificirali za zlagane in obrekljive izbruhe levičarsko-ekstremističnih hujskačev? Pač pa bi šolskemu svetu, preden bi se spet odločil za kakšno podobno pustolovščino, svetovali, naj se spomni znanega latinskega pregovora, ki pravi: „Si tacuisses philosophus mansisses“ (Če bi bil molčal, bi bil ostal filozof).

fra-ter.

Neizenačena menjava med Avstrijo in Jugoslavijo

Odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo se — kakor vedno spet slišimo — v zadnjem času izredno dobro razvijajo. Če pa pogledamo, kako se razvija gospodarsko sodelovanje med obema državama, potem pridemo do zaključka, da gre to precej v eni smeri.

Avstrija, ki ima sicer trgovinske odnose s 176 državami, menda prav v trgovini z Jugoslavijo ustvarja največji suficit (presežek). Jugoslavija je po uvozu iz Avstrije na sedmem mestu, torej takoj za najbolj razvitimi industrijskimi državami — toda po izvozu v Avstrijo zavzema šele 19. mesto. Posledica te neizravna-

nosti je, da je imela Jugoslavija v lanskem letu v trgovini z Avstrijo kar 320 milijonov dolarjev primanjkljaja.

To so povedali med drugim na nedavnem posvetu skupnega gospodarskega zastopstva Jugoslavije v Avstriji, kjer so razpravljali o tem, kako preprečiti neugodni razvoj v trgovini Jugoslavije z Avstrijo. V večurni razpravi so tudi poudarili, da se je treba bolje organizirati pri skupnem nastopanju in da je treba zlasti odpraviti določene pomanjkljivosti, ki jih ugotavljajo v ponudbi jugoslovanskega blaga na avstrijskem trgu.

PRISPEVAJTE

za muzej NOB pri Peršmanu v Lepeni!

V nedeljo
25. aprila, za
37. obletnico
strašnega
zločina, ki so
ga zagrešili
nacistični
krvniki nad
Peršmanovi-
mi v Lepeni
nad Železno
Kaplo nepo-
sredno pred
svojim pora-
zom, bo v ob-
novljeni Perš-
manovi do-
mačiji otvo-
ritev muzeja
NOB, v kate-
rem je Zveza koroških partizanov uredila stalno zbirko dokumen-
tov iz obdobja narodnoosvobodilne borbe.

Za dokončno obnovitev Peršmanove domačije in za ureditev muzejske zbirke so seveda potrebna velika sredstva. Zato je Zveza koroških partizanov uvedla posebno zbiralno akcijo ter se obrača na rojake s prošnjo, da vsak po svojih močeh prispeva za uresničitev te naloge, ki mora biti častna zadeva nas vseh.

Muzej NOB na Peršmanovi domačiji bo zajemal predvsem preganjanje Slovencev in partizansko borbo na območju zamejske Koroške in še posebej v okolici Železne Kaple. Današnji generaciji in poznejšim rodovom bo ohranil dokumente o zločinah, ki so jih zagrešili nacisti nad našim ljudstvom, obenem pa tudi o junaškem uporu in boju partizanov, ki so na domačih tleh prispevali s skupni zavezniški zmagi nad fašizmom.

Za zbiralno akcijo se je Zveza koroških partizanov med drugim odločila tudi zaradi tega, ker na uradnih mestih ni našla potrebnega razumevanja. Medtem ko je notranje ministrstvo prispevalo 5000 šilingov, koroška deželna vlada ni dala niti groša podpore — pač pa je deželni zbor za „domovinski muzej“ v Velikovcu sklenil milijon šilingov podpore iz deželnih sredstev.

Po drugi strani pa so se naši rojaki že takoj po pričetku urejanja Peršmanove domačije zanimali, kako lahko podprejo to akcijo. Zato je Zveza koroških partizanov pri Posojilnici Železna Kapla odprla poseben konto števil. 4105 in z oznako „Muzej NOB — Peršman“, na katerega lahko vsakdo vplača svoj prispevek. Že pred časom smo delu naklade Slovenskega vestnika priložili položnice, ki so se jih bralci poslužili v razveseljivem številu. Tokrat jih prilagamo še drugemu delu naklade in tudi bralce v tistih krajih, ki jih doslej še nismo zajeli, prosimo, da se jih poslužijo v izdatni meri.

Peršmanova domačija, ki je zaradi krvavega zločina na pragu zmage nad fašizmom že sama zase spomenik boja in trpljenja našega ljudstva, bo zdaj urejena kot muzej NOB. To pa mora biti skupna zadeva nas vseh — zato tudi vsi skupaj pomagajmo!

Zveza koroških partizanov

Danes se začne v Kranju

21. Sejem gozdarstva in kmetijstva

Na razstavišču Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem v Kranju bo danes odprt 21. Sejem gozdarstva in kmetijstva.

Sejem gozdarstva in kmetijstva si je postavil za cilj izboljšati kakovost ponudbe, še posebej specializirati program in aktualizirati to področje, predstaviti nove izdelke ter obogatiti prireditev še z bogatim spremljajočim strokovnim programom.

Letošnji sejem je prirejen na površini okoli 20.000 kvadratnih metrov razstavnega prostora, od tega 9.000 kvadratnih metrov zaprte površine. Poleg dosedanjih objektov bo letos prvič uporabljena za sejem nova, moderna, večnamenska dvorana z vsemi za razstavljalce in obiskovalce potrebnimi dodatnimi in spremljajočimi objekti. Vsega skupaj bo sodelovalo 510 razstavljalcev, od tega 352 domačih in 158 tujih; med tujimi drža-

vami zavzema prvo mesto Italija z 81 razstavljalci, takoj pa ji sledi Avstrija z 72 podjetji, poleg tega pridejo še štirje razstavljalci iz Francije ter eno podjetje iz Švedske.

Splošnim gospodarskim prizadevanjem in težnji po napredku se sejem prilagaja tako, da izpopolnjuje svoj program s ponudbami, ki ustrezajo resničnim in praktičnim potrebam. Zato sejem panuja dosti več kot samo prikaz proizvodov, ker tudi nazorno prikazuje njihovo uporabnost, praktičnost in varčnost. Pri tem igrajo važno vlogo organizirane službe (kot so recepcija, banka, carina, špedicija ter dvorana za predavanje in seminarje), prav tako pa tudi razne spremljajoče prireditve. Take prireditve so predvidene tudi letos: jutri bo na primer predavanje z diapozitivi na temo „Uredimo naš vrt“; prihodnji torek bo na razstavišču Gorenjskega sejma zbor delegatov Živnorenjske poslovne skupnosti SR Slovenije; v sredo bo sledil strokovni posvet o dosežkih pri pospeševanju hribovskega kmetijstva na Gorenjskem, ki ga pripravlja Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Gorenjske v sodelovanju z Zadružno zvezo Slovenije, medtem ko bo Splošno združenje gozdarstva Slovenije izvedlo sejo odbora za pridelavo lesa; dne 15. aprila je na sporedu predavanje z diapozitivi o pridelovanju sadja za ljubitelje in proizvajalce; prihodnja sobota bodo v Hraustalu pri Kranju odprli prodajni servis center za kmetijsko mehanizacijo; v nedeljo 18. aprila pa pride na vrsto šport: medtem ko bo kinološko društvo Škofja Loka na razstavišču priredilo ocenjevanje športnih psov, bo na strelišču v Bistrici pri Naklem mednarodno lovsko strelsko tekmovanje na tarčo srnjak in glinaste golobe.

Delegacija KSŠ v Gradcu na obisku pri ZSO v Celovcu

V ponedeljek se je delegacija Kluba slovenskih študentov v Gradcu srečala s predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem. Graški klub so predstavljali predsednik Roman Verdel ter Marija Trampuš, Franc Opetnik in Ani Reichmann, s strani ZSO pa so se sestanka udeležili predsednik dr. Franci Zwitter ter Janez Wutte-Luc, dipl. inž. Feliks Wieser in dipl. inž. Kristijan Ogris.

Študentje so predstavili svoje delovanje v Gradcu in tudi na Koroškem, kjer se posvečajo kulturnemu delu posebno v krajih, ki so narodnostno ogroženi. Graško javnost bodo med drugim seznanili z diskriminatornim ravnanjem občinskega sveta v Žitari vasi, ki zahteva odstranitev dvojezičnih napisov in ljudski šoli. Klub slovenskih študentov v Gradcu doslej ni imel lastnih prostorov, kar je oteževalo njegovo dejavnost; sedaj so študentje optimisti, ker vidijo za bližnjo bodočnost tudi rešitev tega vprašanja.

Predstavniki ZSO so seznanili študente s trenutnim položajem slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Pri tem so opozorili, da se nezadovoljivi pravni položaj ni nič spremenil in da nasprotno doživljamo nove poskuse protislovenskih sil, ki se zaletavajo v slovenski jezik predvsem v šoli in tudi v cerkvi. Nespremenjena je tudi odločilna vloga najmanjše stranke v tristranskem paktu, zato je bil poudarjen pomen akcijske enotnosti vseh narodno zavednih sil v boju za uresničitev pravic po členu 7. Ugotovljeno je bilo, da ZSO z zanimanjem spremlja dejavnost slovenskih študentov in jim bo v okviru svojih možnosti tudi še naprej nudila vso podporo.

KONTAKTNA LEČA 82:

Obsežen prikaz kulturne dejavnosti celovške dijaške mladine

Kontaktina leča — Kontaktlinse 82 — dijaški kulturni dnevi v Celovcu so, kar zadeva namen prireditve, organizatorji lahko zadovoljni, saj so le-tega dosegli, namreč, da je v dneh od 30. marca do 2. aprila 1982 dijaška mladina v Celovcu imela možnost predstaviti svojo kulturno dejavnost. Kot znano se je prireditev odvijala v prostorih slo-

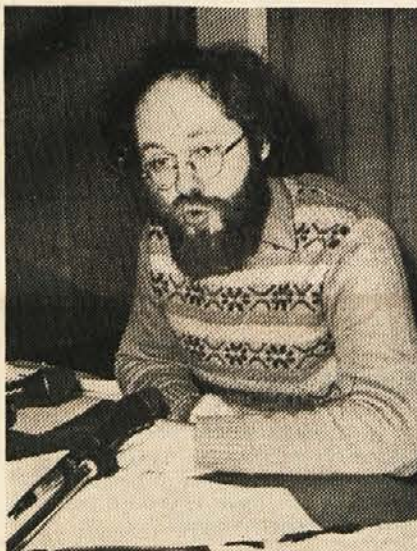
va, čeprav je spored bil prenatrpan in zato čestokrat do obiskovalca prezahteven. Seveda ima v tem oziru mladina svoje poglede, posamezniki ali skupine so pač obiskale tiste točke, ki so jih zanimala.

Toda splošno gledano, je vsaka izmed prireditvenih točk — z malimi izjemami — bila izredno zanimiva in kvalitetna. Zaradi tega je čestokrat bilo za obiskovalca malce „prenaporno“ in izvajanim točkam ni mogel sedeti povsem zbran. Kajti slediti moderni literaturi, kritičnemu teatru, pesmarjem in instrumentalistom je huda obremenitev. Kljub temu so posamezne točke prireditve bile zelo dobro obiskane, seveda je to v glavnem bila mladina. Zaradi globoke izpovedi vsebine pa je le škoda, da prirediteljem ni uspelo zajeti širše javnosti. Tudi koroški tisk je kljub vabilu v glavnem prireditev zamočal. Tu je spet enkrat prišla na dan tista koroška stvarnost, ki pač noče pogledati resnici v oči. In resnice je v teh dneh bilo povedano mnogo, bila je kritična, izražena z velikimi umetniškimi ambicijami in ni zajemala le koroške problematike in simpatije dijakov večinskega naroda napram slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem,

marveč je bila tudi resno opozorilo, da mladina želi mir na svetu in enakopravnost vseh narodov in nenazadnje biti deležna poslušala za njene poglede na svet. Zato upravičeno kritizira okostenele in nazadnjaške nazore in odnose starejše generacije napram mlajši.

Čeprav je prireditev bila napovedana kot dvojezična, slovenščina tokrat ni prišla povsem do veljave, saj je pretežno število točk bilo izvedenih le v nemščini — celo slovenski avtorji so svoja dela brali v nemščini. Drugo kar je treba še povedati je, da je zaključek prireditve potrdil to kar smo zapisali na začetku, namreč, da je spored bil prenatrpan. Zaradi tega je publika „odpovedala“ v tistem trenutku, ko bi moral nastopiti pesnik Gustav Januš in ko je na sporedu bila še diskusija o kulturnem udejstvovanju mladine. Tako sta zadnji dve točki bili žrtev obojestranske preobremenitve, to je organizatorjev kot publike.

Kljub temu je jasno, da je prireditev Kontaktina leča 82 — Kontaktlinse 82 uspela, saj je v glavnem dosegla svoj namen in izpoved, predvsem pa je zblížala dijaške celovških srednjih šol. To bo v odnosih med mlado generacijo pripadnikov obeh narodov v deželi gotovo pripomoglo k boljšemu razumevanju in medsebojnemu spoštovanju, zlasti močnejšega napram manjšemu. Zato iskreno želimo, da bodo dijaki celovških srednjih šol tudi prihodnje leto spet vabili na svoje kulturne dneve.

Pisatelj Del Vedernjak

Poučni izlet

Avstrijsko-jugoslovansko društvo prireja 15. maja 1982 enodnevni izlet v Nazarje v Sloveniji, kjer bodo udeleženci med drugim obiskali znanega grafika Jožeta Horvata-Jakija, ki jim bo razkazal svojo galerijo, razen tega pa vsakemu izročil še spominsko darilo.

Na izlet so vabljeni člani in prijatelji Avstrijsko-jugoslovanskega društva. Odhod avtobusa je ob 6.30 uri (iz Beljaka, glavni kolodvor) in ob 7. uri iz Celovca (prav tako izpred glavnega kolodvora). Od tam bo pot vodila preko Velikovca, Labota, Slovenj Gradca in Celja v Nazarje. Celotni stroški, vključno s kosilom, znašajo na osebo 360 šil. Prijave so možne do 30. aprila na naslov Avstrijsko-jugoslovanskega društva, Poštni predal 134, 9021 Celovec/Klagenfurt.

Oskar

Minuli teden so v Hollywoodu (ZDA) podelili Oscarje za najboljše dosežke na področju filmske umetnosti v letu 1981. To najvišje priznanje med filmi tujega jezika, je prejel film „Mephisto“, ki ga je producirala avstrijska televizija, režiral Madžar Istvan Szabo, v glavni vlogi pa nastopa avstrijski igralec Klaus Maria Brandauer.

Z filmom „Mephisto“ je avstrijsko-madžarska koprodukcija dobila prvo tovrstno trofejo oz. priznanje za filmsko umetnost. To pa tako za režiserja kot za glavnega igralca pomeni sijajno kariero.

Izšlo je Koroško mladje 45

Izšlo je Koroško mladje 45. Tokrat že z novo sestavo uredniškega odbora oziroma uredniškega sveta. Kot izdajatelj, založnik in lastnik nastopa Jani Oswald, medtem ko poleg njega uredniški odbor sestavljajo Jožica Čertov, Marija Jurič, Maja Haderlap, Kristijan Močilnik, Vida Obid, Valentin Polanšek in Tomo Weiss, slednji je napravil tudi novo grafično opremo naslovne strani. V uredniškem svetu Koroškega mladja pa so Feliks J. Bister, Janko Malle, Valentin Oman, Slavko Sticker, Olga Vouk, Vladimir Wakounig, Franc Wutti in Pavel Zdovc.

V Koroškem mladju 45 so z objavami pesmi zastopani Jožica Čertov, Maja Haderlap, Matjaž Kropivnik, Janko Messner, Milka Hartman in Herman Germ. Pri tem gre za refleksivno, satirično, otroško in poezijo v podjunskega narečju. Gost v mladju 45 je avstrijski pesnik Erik Adam; potem so tu še prozni prispevki Jožice Čertov in Kristjana Močilnika. Likovne reprodukcije je prispeval Valentin Oman, slikovne grafike pa Jani Oswald. Kot pesmarki sta v pričujočem mladju predstavljani Eda in Silvija Velik.

V publicističnem delu Pavle Zdovc objavlja prispevek h koroški toponimiji v sodobnem slovenskem knjižnem jeziku, Klub slovenskih študentov na Dunaju diskusijski prispevek o slovenski kulturni politiki, Jani Oswald pod naslovom „Petero misli pri prebiranju nekega spisa o položaju literature“ kritizira Lipušev spis o situaciji književnosti, objavljen v almanahu založbe Residenz, Mirko Messner opisuje in ocenjuje razstavo „Delavska kultura“, prikazano na Dunju. Uredništvo v tej številki mladja Milki Hartman čestita k njenemu 80. rojstnemu dnevu, Janko Messner pa v obliki pisma recenzira knjigo tržaškega pisatelja Alojza Rebule „Zeleno izgnanstvo“. To so v glavnem vsi podatki o Koroškem mladju 45, vendar je treba dodati, da je tudi v tej številki mladja na koncu dodan v nemščini še kratek povzetek vsebine.

Koroško mladje 45 ima skupno 103 strani čtiva, nova cena za izvod znaša 50 šilingov; revijo lahko kupite v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Še enkrat Mladost pred sodiščem

Odmev iz publike

V pričujoči oceni bom skušal nakazati predvsem tiste strani, ki se mi zdijo merodajne, da predstava igre „Mladost pred sodiščem“ ni bila povprečna, ampak je pomenila resničen kvaliteten premik v kapelški in tudi koroški amaterski odrski dejavnosti.

Za boljše razumevanje te ocene si še enkrat priključimo v spomin strnjen vsebinski povzetek:

„Problem je izrazito politično moralnega značaja. Razočaranje ljudi, ki so se borili proti nacističnemu okupatorju in pričakovali, da se bo življenje po osvoboditvi izboljšalo, je tolikšno, da jih sili v nadaljnjo borbo. Toda to borbo družba sedaj v mirnem času smatra za zločinsko dejavnost. Storilci pridejo pred sodišče. Na zatožni klopi so formalno oni, v resnici pa avtor posadi na zatožno klop vso družbo, ki je kriva, da so ti mladi ljudje morali na pot zločina, na zatožno klop pa posadi starše, ki so

ma sredstvoma odrskih uprizoritev: jezikom in mimiko in sicer tako, da je bila mimika v pravi meri podrejena jeziku in s tem predvsem čustveno podčrtavala vsebino.

Drugo, kar je treba omeniti, je bila močna identifikacija vsakega posameznega igralca z njegovo vlogo. Svežina in neizmalično podajanje vloge sta pritegnili gledalce, ki so ob začetku v igralcih pač videli še kmeta iz skeča „Kmet in fotograf“, ali pa vselega in nebrisanega Goldoni-jevega „slugo dveh gospodov“ ter nesrečne žrtve njegovih nakan itd., da so se vživeli v igro in postali pozorne „priče“ sodnijske razprave. To pa ni samoumevno, saj na primer že lahko zatikanje v govornem toku pretirga gledalčev neposredno doživetje dramskega dejanja, ki so ga ta večer nekoliko motila le nenavadna imena dramskih oseb, ker je marsikateri sodnikov poziv povzročil med gledalci

svoje otroke slabo vzgajali. Pred sodiščem ni mladina, marveč v zadnji konsekvenci vsa kapitalistična družba, njena zlagana morala, laktaštvo, borba za udobje in brezskrbno življenje. V tem smislu je Tiemayerjevo delo globoko napredno in naravnost revolucionarno.

Problematika, ki se je je holandski avtor Tiemayer lotil v tej drami je v bistvu problematika mnogih držav po drugi svetovni vojni, tako tudi naša, kar naredi celotno vsebino še zanimivejšo.

Vsebinska zasnova, ki ni enostavna nam že sama dosti pove o težavah, s katerimi so se igralci in režiser srečali pri uprizoritvi te drame. Tako se celotno dogajanje odigrava pred sodiščem, torej v precej omejenem prostoru z bolj ali manj „predpisanim potekom“, ki igralcem ni dopuščal večje igralske svobode. S tem je postal glavni nosilec dejanja, če izvzamemo kratko vmesno sceno, ki prikazuje umor, jezik.

Igralcem, ki so do sedaj večinoma igrali komedije in druge igre z izrazito živim dogajanjem, je tukaj uspela prava sinteza med obema glavni-

ugibanje, koga bo pripeljal sodnijski sluga k zaslišanju in zagovoru.

Nadvse pozitivno presenetila pa me je lepa in razumljiva izgovorjava vseh igralcev, ki je omogočila, da je bilo sorazmerno težkemu besedilu lahko slediti.

K vzdušju, ki ga je zahtevala vsebina je prinesla svoje tudi scenska slika, ki je bila gledana na omejene možnosti spretno izdelana. In še par besed k prevodu. Ker ne poznam originala in bi ga tudi ne razumel, ne morem soditi, v koliko se ga je prevajalec držal, zelo dobro pa je izbral slovenski repertoar besed iz žargona mladostnikov in tako povečal slikovitost jezika.

Naj zaključim s splošno ugotovitvijo: Premiera, ki smo jo doživeli minuli petek v Železni Kapli, je pomenila brez dvoma velik korak naprej, in kakor je bilo slišati iz pogovorov med gledalci po končani prireditvi, ga je ljudstvo sprejelo in vzelo na zanje s splošnim odobravanjem in zadovoljstvom. Kapelški igralški skupini in njenemu režiserju čestitamo.

Jože Blajs

OB ŠTIRIDESETLETNICI NASILNE IZSELTIV

V a b i m o n a

spominsko razstavo o izselitvi koroških Slovencev

Otvoritev bo v sredo 14. aprila 1982 ob 19. uri v Auli slovenici v Celovcu, Paulitschgasse 5-7.

Razstava ostane odprta za ogled od petka 16. aprila 1982, od 13.30 do 17. ure in v nedeljo 18. aprila 1982, od 12. do 14. ure.

Prijateljski zbor iz Kroepe gostoval na Radišah

Pevski zbor KUD „Stane Žagar“ v Kropi že več kot 15 let goji prijateljske stike s Slovenskim prosvetnim društvom „Radiše“ na Radišah. V teh letih je prišlo do številnih gostovanj v Kropi oziroma na Radišah.

V tem okviru se je preteklo soboto na Radišah mudil moški pevski zbor KUD „Stane Žagar“ iz Kroepe in v tamošnjem kulturnem domu nastopil s celovečernim koncertom. Pod vodstvom prof. Elijasa Gašperšiča je gostujoči zbor izvajal slovenske narodne in pesmi drugih narodov. Čeprav je zbor v zadnjih letih doživel močno pomladitev, je presenetil z izredno ubranostjo in zahtevnim repertoarjem.

Gostom je v imenu SPD „Radiše“ izrekel dobrodošlico predsednik Ludwig Ogris.

ŽITARA VAS:

Andrej Arnol navdušil s svojim jazz-sekstetom

V soboto 3. aprila 1982 je v Žitavi v diskoteki „Happy Night“ na povabilo Zveze slovenske mladine predstavil sodobni jazz slovenski saksofonist Andrej Arnol. Poslušalci so prišli iz vseh predelov Koroške in so bili zelo navdušeni nad jazz-glasbo. Navdušenja ni bilo kraja in skupina je morala večkrat dodajati, tako da se je podaljšal koncert. Brez dvoma je prireditev pokazala, da ta zvrst glasbe ni suhoparna, ampak da v glavnem zavisi od izvajalca, kako jo ljudje sprejmejo.

V splošno zadovoljstvo organizatorja je bilo dejstvo, da je bilo zastopanih zelo veliko nemškogovorečih mladincev iz okolice Žitave in v drugod. Pomembno pa je bilo zanje prav gotovo tudi to, da so bili nagovori v obeh deželnih jezikih. Ugotovitev, da postaja jazz tudi v širšem krogu zopet zanimiv, je spodbuda za ZSM, da bo prire-

dila še takšne ali podobne prireditve in to seveda tudi v širšem krogu.

Sekstet je igral v sledeči zasedbi: Andrej Arnol (saksofon), Silvo

Stingl (piano), Ladislav Rebek (bas), Ratko Divjak (tolkala), Milan Ferlež (kitara), Peter Ugrin (trobenta).

m. p.

PISMO BRALCA:

Slovenski jazz odmeva

Zadnjo soboto je pri Rutarju v Žitavi vasi gostoval Andrej Arnol-sekstet. Andrej Arnol je znan jugoslovanski jazz-saksofonist. Kot ostali glasbeniki svojega seksteta je tudi on član Velikega radijskega orkestra Ljubljane. Andrej Arnol je študiral alt-saksofon na jazz-akademiji v Gradcu.

Prvič so naša na terce in sekste navajena ušesa slišala harmonijo in „spirit“ „modern-jazz-a“. Saksofonist Arnol in trobentač Peter Ugrin sta perfektno nanizala teme, ki so spominjale ljubitelje jazz na znana bebop-saksofonista Johna Coltrane-a in Charlie Parkerja. Na podlagi pred-

stavljene teme so posamezni solisti zgradili svoje izrazite izčrpane improvizacije, ki so jih poslušalci nagradili z navdušenim ploskanjem. (Vsaj tisti, ki so prišli iz zanimanja in ne iz obveznosti napram organizatorju!).

Diskoteka „Happy Night“ je bila napolnjena s slovensko in nemško mladino. Brez dvoma doprinesejo tako srečanja mladine obeh narodnih skupnosti k odpravljanju predsodkov.

Treba je pohvaliti iniciativo mladinske organizacije, ki je s tem koncertom pripomogla razširiti paleto slovenskih kulturnih dejavnosti.

kri-fi

Mladina iz Sremske Mitrovice v gosteh pri slovenskih dijakih

V nošah narodov in narodnosti Vojvodine so dijaki pripravili poslovnili kulturni spored.

Sodelovanje med slovenskimi dijaki iz Koroške in dijaki raznih narodnosti iz Vojvodine se razvija in se bo v prihodnosti prav gotovo nadaljevalo, to je bilo mnenje mladine in vzgojiteljev, ko so se v torek zvečer v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu poslavljali dijaki iz Sremske Mitrovice.

Za pet dni so bili dijaki šole „Fruškogorski partizanski odred“ in drugih šol iz Sremske Mitrovice na obisku pri slovenskih dijakih na Koroškem. Prišli so, da bi v naših velikonočnih počitnicah skupaj s slovenskimi dijaki, ki so jih lani obiskali ob istem času, ogledali deželo in življenjske pogoje njihovih sovrstnikov pri nas. Lani so se gojenci dijaškega doma lahko na licu mesta v Vojvodini prepričali o enakopravnem življenju narodov in narodnosti v tej mnogonacionalni avtonomni pokrajini.

21 deklet in 14 fantov s 4 pedagogi in eno zastopnico interesne skupnosti za izobraževanje v Sremski Mitrovici, Delić Zoro, se je zadnji petek z omnibusom pripeljalo iz znanega mesta Sremska Mitrovica. Mesto je znano po rimskih izkopaninah, še bolj pa je znano po zaporih, v katerih so pred drugo svetovno vojno in med njo trpinčili in ubijali borce za svobodo in enakopravnost. Danes pa je znano tudi kot mesto kmetijskih velesejmov. Prve dni so gostje iz Vojvo-

dine preživeli na domovih slovenskih dijakov na Zili, Rožu in Podjunu. Nato pa so bili gostje Slovenskega šolskega društva v Celovcu. Bivali so v dijaškem domu v Tarviser Straži, kjer so imeli možnost si ogledati film, od tam so napravili tudi izlet preko Kotmare vasi, Bilčova do Baškega jezera, preko Vrbe do prestola na Gosposvetskem polju. Skupaj z dijaki pa so si ogledali tudi mesto Celovec. Pri Peršmanovi domačiji in pri spomeniku padlih partizanov in žrtev fašizma v Železni Kapli pa so bili seznanjeni z zatiranjem slovenskega naroda med preteklo vojno in z odporom naših ljudi.

V torek zvečer so se dijaki iz Sremske Mitrovice poslovili s posebnim kulturnim sporedom od gostiteljev v dijaškem domu. Ob tej priliki jim je izrekel pozdrave celovškega župana Leopolda Guggenbergerja njegov zastopnik gospod Peter Kurnik, ki je bil prvi uradni zastopnik mesta v dijaškem domu. Navzoči so bili tudi zastopniki Slovenskega šolskega društva inž. Franci Einspieler, tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in vzgojitelj. Direktorica doma Ančka Kokot pa je med gosti lahko pozdravila tudi zastopnika konzulata SFR Jugoslavije v Celovcu konzula Svetislava Popovića, ki je posredoval in pripomogel, da se je srečanje odvijalo tako uspešno.

Poučen izlet na sejem gostinstva v Celovec

Prejeli smo dopis zvestega naročnika našega lista iz Slovenije, ki ga radi objavimo:

Turistično podjetje Integral (Viator) iz Ljubljane je priredilo 25. marca izlet na sejem turizma in gastronomije v Celovec (Gast 82). Potovali smo z dvema avtobusoma, kjer so bili večinoma gostinci iz Ljubljane, med njimi tudi direktor Gostinske šole tov. Zbrizaj in še drugi gostinski strokovnjaki. Pot nas je peljala preko Ljubelja, kjer smo videli priče nacističnega koncentracijskega taborišča. Srečali smo se tudi s snežno pokrajino, ki nas je spremljala po vsaj lepi koroški deželi.

Vodič Dušan nam je med potjo mirno tolmačil zanimivosti krajev in razmer koder smo potovali. Pred sejmom smo opazili še avtobus iz Maribora pa še iz ene republike. Bil je ravno jugoslovanski dan sejma, slišali smo mnogo naše slovenske in hrvatske govorice.

Sejemski prostori so bili lepo urejeni, v znamenju cvetja. Videli smo razne naprave ali priprave za razvoj današnjega sodobnega turizma, n. pr. prenosni mini-bife in še drugo. Zanimive so bile predvsem sobne opreme, opremljene vrtno lope in še marsikaj. Bili smo deležni raznih pokušenj, kakor vina, piva, kave in tudi sira.

Po končanem ogledu smo se odpeljali na kosilo, v lepo slovensko naselje Bilčova, v znano go-

stilno Ogris, kjer smo bili gostoljubno sprejeti in požili izvrstno pripravljeno kosilo, lepo servirano. Zatem smo se družabno razgovarjali. Žal se našega srečanja ni mogel udeležiti domačin-upokojenec ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu — dr. Pavle Zablatnik, ki sem ga podpisani povabil. On bi nam namreč kaj več povedal o dosežkih uspešnih dijakov na slovenski gimnaziji, ki bo letos slavila že 25. obletnico obstoja, ter nam dala lepo število domačega slovenskega izobraženstva.

Domov smo se vračali okrog Vrbskega jezera, a žal, smo naleteli na „obvoz“ ter smo ga videli le iz višine, a je bilo ponekod še zamrznjeno. Lepa je Koroška dežela, z ličnimi hišicami in zgodovinskimi kraji, kjer živi mnogo slovenskega življa. Želja vseh, ki smo napravili ta lep izlet je bila, naj bi po 60 letih le enkrat zaživel v svobodnejšem duhu s svojimi nemškogovorečimi sodeželanji! Taka je tudi resnična želja predsednika avstrijske republike dr. Kirchschrägerja, ki je nekaj dni za tem obiskal vas Seles na Koroškem.

2. 4. 1982

Stanko Skočir

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na igro KASTELKA

v soboto, dne 24. aprila 1982 ob 20. uri v kulturnem domu na Radišah. Nastopa dramska skupina Kulturnega društva Brezje.

Odbor

Zbor iz Novega mesta v Šentprimozu

Zadnjo soboto je bil v Šentprimozu na četrtem obisku mešani pevski zbor KRKA iz Novega mesta. 35-članski zbor pod vodstvom profesorja Francija Možeta je v Kulturnem domu dal uspešen koncert slovenskih ljudskih in umetnih pesmi ter pesmi drugih narodov. Za pozdrav je zapel domači mešani pevski zbor pod vodstvom Hanzija Kežarja. Spored pa je povezovala Staša Vovk.

Že pred 10 leti je Slovensko prosvetno društvo Danica navezalo stike z zborom iz Novega mesta, ki ga sestavljajo delavci in delavke znane tovarne farmacevtike KRKA. Zbor so vodili tudi že prof. Janez Žnidar,

prof. Radovan Gobec in prof. Mirko Kokol.

Leta 1972 pod vodstvom profesorja Radovana Gobca je zbor gostoval prvič na Koroškem. Trikrat je bil mešani pevski zbor Danica že v Novem mestu in zadnjo soboto je dobil ponovno vabilo za povratni obisk, kateremu se bodo šentvidčani radi odzvali.

Tesni stiki med obema zboroma, so se z obiskom zadnjo soboto in nedeljo še poglobili. Pevci-gostje so stanovali na domovih članov domačega društva, v nedeljo pa so ob spremstvu podpredsednika društva in zborovodje Hanzija Kežarja napravili izlet na Djekše. Nato so bili povabljeni še na kosilo v Kulturnem domu „Danica“, kjer so domačini poskrbeli za dobro počutje gostov. Zbor iz Novega mesta s predsednikom Kulturno umetniškega društva KRKA Andrejem Pelko na čelu pa se je za gostoljubnost zahvalil tudi s knjižnimi darili za društveno knjižnico.

Izlet

V KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE MAUTHAUSEN

Zveza koroških partizanov priredi ob obletnici dneva zmage nad fašizmom, 9. maja 1982 enodnevni izlet v nekdanje nacistično koncentracijsko taborišče Mauthausen. Na ogled tega kraja groze vabimo še prav posebno mladino, da se seznani, kako so tam trpeli in umirali tudi naši ljudje. Ob tej priložnosti se bomo poklonili spominu tisočih žrtev.

Cena vožnje znaša 200 šilingov.

Prijave sprejemamo do 25. aprila 1982 na naslov: Zveza koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10; telefon (0 42 22) 32 5 50. Podrobnosti bomo še pravočasno objavili.

Odbor

Rock 'n' Roll v Kulturnem domu

Okoli 50 parov se je prijavilo, ko je SPD Danica vabila začetek leta na plesni tečaj za „seniorje“. Treba je bilo napolniti vrzel, ker nekateri v mladih letih niso imeli možnosti obiskovati plesnega tečaja, ali pa so želeli obnoviti in modernizirati svoj plesni repertoar. Pod vodstvom priljubljenega Gregorja Krištofa so začeli vaditi v Kulturnem domu in maja meseca bo zaključen 15-večerni plesni tečaj. 9 plesov so se do sedaj že naučili: od angleškega valčka, tanga do rock'n'roll-a in „čajfa“. Za najbolj pogumne pa bodo po tem tečaju še nadaljevali z novim tečajem in razširjenim programom.

Informacija o „žitrajskem primeru“ sredi Dunaja

Okoli 15 slovenskih študentov, ki študirajo na Dunaju, se je prejšnji teden z letaki, lepaki in knjižno polico o manjšinski problematiki v „operi pasazi“ obrnilo na Dunajčane, da jih seznanijo še bolj z odločitvijo žitrajškega občinskega

sveta. Opozarjali so na trdovratno stališče občinske in deželne oblasti, ki sta še vedno za odstranitev dvojezičnih napisov v žitrajški ljudski šoli.

Od dveh popoldne do večera so se študentje intenzivno pogovar-

jali s številnimi Dunajčani. V velikih skupinah so se zbirali in razpravljali o zahtevah Slovencev na Koroškem. Paleta argumentov je segala od popolnoma odklonilnih stališč, vmes so bila tudi izzivalna, do odprtih vprašanj pa tja do odločne podpore dunajskih demokratov koroškim Slovincem. S protestnimi podpismi so ti ljudje izpričali svoje trdno prepričanje, da zapostavljanje Slovencev ne more biti doprinos k mirnemu vzdušju in ne pot do enakopravnega položaja Slovencev. Diskusije so se nadaljevale menda še potem, ko so študentje že davno zapustili ta močno frekventirani kraj v prvem dunajskem okraju.

Študentje so napravili s to informativno akcijo dobro izkušnjo, zato so se odločili, da bodo nadaljevali s to akcijo tudi še v drugih krajih in v drugih mestih.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na komedijo v treh dejanjih

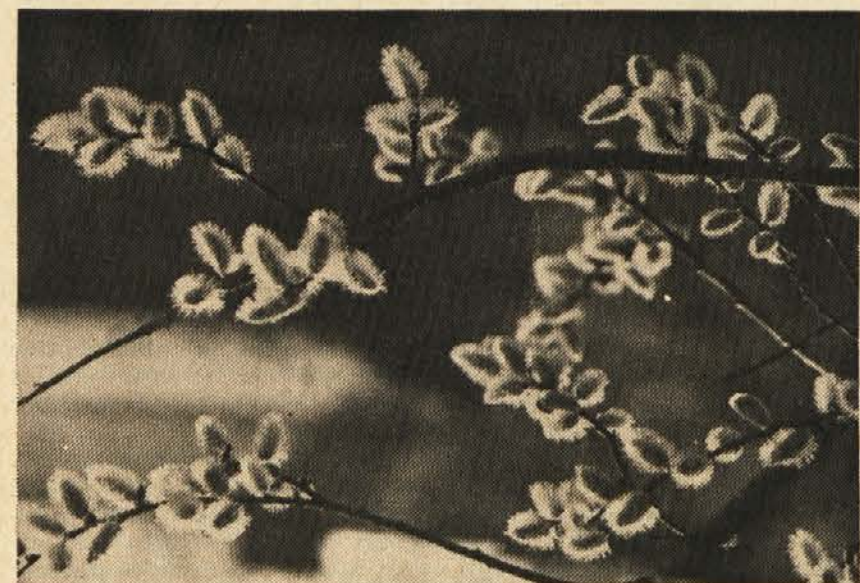
STUDENTJE SMO

na velikonočni ponedeljek 12. aprila 1982 s pričetkom ob 11. uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Gostuje: igralska skupina SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjunu.

Režija: Silvo Ovsenk

Glasbeno vodstvo: Hanzi Kežar

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
VSEM BRALCEM,
SODELAVCEM IN PRIJATELJEM

Slovenski
VESTNIK

Bleščeča spet vabi

Od 1. maja naprej bo slovenska planinska postojanka „Koča nad Arihovo pečjo“ na planini Bleščeči spet redno odprta in sicer ob sobotah (najkasneje od 16. ure naprej) in nedeljah ter praznikih. Do

planinci lahko skuhamo oziroma pripravijo jedi in kjer je seveda možnost prenočevanja. Med tednom, ko je koča zaprta, imajo člani Slovenskega planinskega društva možnost uporabe koč. Ključ dobijo

v treh dobrih urah — čudovit pogled na prvaka Julijskih Alp. Zelo obiskana je tudi nekoliko nižja Komnica (Ferlacher Spitze) 1739 m, ki je tudi pogost cilj zimskih vzponov (2 uri). Eno uro od koč je prav tako lepa razgledna točka Gračnica (1362 m), s katere je lep pogled na Rož z akumulacijskimi jezeri in mogočne vrhove Karavank. Ob severovzhodnem vznožju Gračnice je v gradnji avtocesta, ki bo skozi karavanški predor povezovala Avstrijo z Jugoslavijo. Samo četrte ure od koč je razgledna Arihova peč z lovsko kočjo. Še bliže pa je Hum — poraščen holm severno od koč, od koder je tudi lep pogled na okoliške hribe in svet okoli Baškega jezera.

Naj še zapišemo, da vodi preko Bleščeče, to se pravi mimo koč južno-alpska transverzala št. 3 (povezuje Sillian na Vzhodnem Tirol-

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabi na predvajanje filma
„BOJ NA POZIRALNIKU“

Film bomo predvajali na velikonočni ponedeljek 12. aprila 1982 ob 20. uri pri Cingelcu na Trati (po plesnem tečaju).

Odbor

skem s tromejo Avstrija, Madžarska, Jugoslavija). Transverzalisti se radi ustavijo v koči in se odpočijejo in okrepčajo od dolgega potovanja. Na planini je tudi kontrolna skrinjica z žigom transverzale št. 3.

Glavno breme vzdrževanja planinske postojanke na Bleščeči nosijo tako imenovani „dežurniki“, to je skupina najaktivnejših planincev in ljubiteljev narave, ki svoj prosti čas posvečajo tej plemeniti dejavnosti, ki kuje planince v ljudi posebne vrste — idealiste.

1. maja je postojanka odprta samo ob nedeljah in praznikih, kot edina planinska postojanka v Karavankah, ki ima dežurno službo tudi preko zime.

Koča je bila zgrajena leta 1968 in je med tem časom glede privlačnosti že precej spremenila svoje lice tako znotraj kakor tudi zunanaj. Čeprav je na zunanji videti majhna, je pa v resnici kar prostorna. Vsak kdor jo je obiskal mu je koča prirasla k srcu in jo rad obiskuje ter priporoča obisk tudi drugim.

Kot vsa leta, tako tudi tokrat opozarjamo obiskovalce, da koča ni oskrbovana. Koča je, če se tako izrazimo „samoprehranjevalnega“ tipa. Na razpolago je kuhinja, kjer si

pri gospodarju koč, trgovcu Tončiju Korenu v Šentjakobu v Rožu.

Idilična lega s pogledom na Baško jezero in na večno bele s snegom pokrite Alpe privlači skozi celo leto staro in mlado, da obišče oziroma si ogleda ta prelepi svet nad prepadno Arihovo pečjo in privlačno in izredno razgledno Komnico. Bleščeča (s kočjo) je edinstven planinski kotiček, ki mu naši predniki niso dali zastoj ime Bleščeča. Zlasti se blešči pozimi, ko je okrog in okrog obdana s temnimi gozdovi ali spomladi, ko se na planini bohoti na tisoče rumenih „putnc“.

„Koča nad Arihovo pečjo“ je ugodna točka za razne izlete. Kepo ali Jeko (2143 m) je možno doseči

Čestitamo

Pred nedavnim je koroški deželni glavar Leopold Wagner v svojih poslovnih prostorih predal zaslužnim Koroščicam in Koroščem odlikovanja in dekrete. Med odlikovanci je bil tudi prof. slovenske gimnazije in občinski odbornik dr. Anton Feinig, ki je prejel srebrno odlikovanje za zasluge za republiko Avstrijo.

Naslov višjega žolskega svetnika so med drugimi prejeli tudi Othmar Bau-recht, ravnatelj ljudske šole v Bistrici v Rožu; Janez Gressl, ravnatelj glavne šole v Šentjakobu v Rožu; Anton Woschitz, ravnatelj ljudske šole v Borovljah in Franz Wiegele, ravnatelj ljudske šole v Bad Bleiberg-u.

Z dekretom je bil imenovan za ravnatelja Zvezne gimnazije na Plešivcu pri Gospej sveti mag. Janez Schnabel. Iskreno čestitamo!

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo krajevnih dejavnikov in Krajevnega odbora ZSO bo pisarna odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure.

V soboto 17. aprila 1982 bo v pisarni

zbirnični svetnik
Ignac Domej

Naročnikom Mladja

Pred nekaj dnevi smo razposlali naročnikom 45. številko Mladja. Pošta nam je vrnila nekaj izvodov, ker je bil naslov nečitljiv (to se je zgodilo zaradi napake v novem tehničnem postopku, ki smo ga privikrat uporabili pri razmnoževanju naslovov oziroma nalepk).

Prosimo prizadete naročnike, ki iz tega razloga Mladja 45 niso dobili, da nam pošljejo dopisnico in nam tako omogočijo, da popravimo napako.

Uprava Mladja
poštni predal / Postfach 243
9010 Celovec / Klagenfurt

OB ŠTIRIDESETLETNICI PREGNANSTVA IN UPORA

Ljudje so postali številke

Že zadnjič smo na tem mestu poročali, s kakšno temeljitostjo so nacisti uresničevali svoje zločinske načrte. To velja tudi glede priprav in glede izvedbe prvega vala množične izselitve koroških Slovencev pred štiridesetimi leti.

Prva postaja na poti pregnanstva je bilo zbirno taborišče Žrelec pri Celovcu, kamor so dva dneva dovažali slovenske pregnance iz vseh delov južne Koroške. V tem taborišču so ljudje postali številke. Pri tem „spreminjanju“ ljudi v številke so se nacisti ravnali — kakor je rečeno v njihovem poročilu — po istih metodah, ki so jih nekaj prej uporabili že pri izseljevanju štajerskih Slovencev: vsaka družina je dobila svojo „Herdstellennummer“ (številko ognjišča oz. družine); ta številka je bila vpisana v „osebno izkaznico“ vsakega izseljenca, obenem pa tudi vklesana v kovinsko ploščico, ki jo je kot „spoznavno značko“ vsak pregnanec nosil obešeno okoli vratu.

Ko so pregnance dovolj temeljito registrirali, njihovo premoženje popisali in ga najprej „predali“ pooblaščenecem nacistične stranke oz. krajevnim kmečkim vodjem, pozneje pa razlastili v korist nemškemu

Letos obhajamo štiridesetletnico pregnanstva in obenem tudi štiridesetletnico vključitve koroških Slovencev v vstajo slovenskega naroda. Obeh dogodkov se bomo spominjali skozi celo leto, osrednja spominska sečnanost pa bo v nedeljo, dne 18. aprila 1982 v celovškem Domu glasbe.

rajhu, so prešli na drugi del akcije, ki se je imenovala „K-Aktion“: na sestavljanje transportov za prevoz pregnancev v pripravljena taborišča v Nemčiji.

Kakor navaja Tone Ferenc v „Virih o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji 1941–1945“, so bila za to akcijo že 11. marca 1942 pripravljena naslednja taborišča: Rehnitz pri Glasgou na Brandenburgskem z zmogljivostjo za 280 oseb, Hesselberg na Frankovskem z zmogljivostjo za 300 oseb, Hagenbüchach na Frankovskem z zmogljivostjo za 100 oseb in Schwarzenberg na Frankovskem z zmogljivostjo za 100 oseb.

Dejansko so s prvim transportom, ki so ga odpremili iz Celovca 15. aprila 1942, odpeljali iz Koroške 322 oseb v taborišče Hesselberg, v taborišče Hagenbüchach 89 oseb in v taborišče Markt-Bibart (Schwarzenberg) 96 oseb; z drugim transportom dne 16. aprila 1942 pa je nastopilo pot v pregnanstvo 211 oseb v taborišče Glasgou (Rehnitz) in 199 oseb v taborišče Frauenaue.

V naslednjih letih je še večkrat prišlo do manjših izselitev, toda za večino slovenskih izseljencev iz Koroške je pregnanstvo trajalo tri leta, tri mesece in tri dni...

Koroške zaščitene rastline in živali

Pred kratkim je Koroška deželna vlada izdala brošurico „Geschützte Pflanzen und Tiere Kärntens“ — Koroške zaščitene rastline in živali. Povod za izdajo te brošure je predvsem v tem, da je Koroška vedno bolj podvržena raznim posegom v naravo, ki škoduje flori in fauni. Razne rastline in pa tudi živali so v nevarnosti, da izumrjejo. Proti tej nevarnosti se je treba boriti z vsemi razpoložljivimi silami. Neke vrste orožje proti tej nevarnosti je tudi nova brošurica. V njej so našteje vse rastline, ki so popolnoma zaščitene in rastline, ki so delno zaščitene. Popolnoma zaščitene rastline je sploh prepovedano trgati, poškovati ali izkopavati, le pri delno zaščiteneh rastlinah je dovoljeno odtrgati 3 oziroma 5 rastlin.

Uničenje živalskega življenjskega prostora in škodljivi vplivi okolja so na Koroškem že precej zdecimiral živalski svet, tako da

so nekatere živali v nevarnosti da izumrjejo. Da bi se to preprečilo je prepovedano gnezda in druge življenjske prostore uničevati. V zvezi s tem je v gotovem času prepovedano zažigati travo in ločje, krčiti gozdove, odstranjevati grmičevja itd. Kdor se ne drži tega, uničuje zaščiteno fauno, ki našemu kmetu pri uničevanju mrčesa pridno pomaga. Sploh je priporočljivo, da se na robovih njiv zasadi grmičevja, ki uspešno zaustavljajo erozijo in so poleg tega še v okras podeželja.

Večkrat je tako, da ljudje ne vedo, kaj je in kaj ni zaščiteno. Zato priporočamo, da si nabavite to brošurico, v kateri imate vse zaščitene rastline in živali imensko navedene. Držite se pravila, da nevednost ne ščiti pred oblastjo. Torej zaščiteno rastlin in živali vzemimo resno, kajti v nasprotnem primeru se nam bo to lahko zelo maščevalo.

IVAN DOLENC

6

INDIJANKA

Sam je besnel. Konec naslednjega tedna se je potlačil z razlago, da je morda sama hotela proč od njega. In v začetku tretjega tedna je spet odpotoval po svojih trgovskih potih. Kamor koli je prišel in govoril o svojih svečah z ljudmi, povsod je pogrešal Jacqueline. V hotelskih sobah se je najprej premetaval kakor riba na suhem. Po prvem tromesečju samskega življenja je spet začel jemati v svoje sobe tiste nacičkane ženske iz pivnic in take, ki jih je srečal pri osamljenih mizah v restavracijah po deseti uri zvečer. Toda nobena mu ni prinesla pozabe. Vsako je zjutraj odpravil iz svoje sobe z dolarji in brez enega edinega poljuba. Očitno jim je pokazal, kako zelo jih zaničuje.

Ob večerih si je živo predstavljal, kaj se ta čas dogaja z Jacqueline, kjer koli pač je. Očital si je, da je sam kriv njene nesreče. Moral bi jo bil zakleniti v sobi, kadar je odhajal po svojih potih. Ne zato, ker teče po njenih žilah Indijanska kri, o kateri, trdijo mnogi belci, da je ni mogoče utajiti in da se ji tudi ni mogoče upreti. Moral bi jo zapreti v sobi, ker ne pozna še vsega gorja, ki preži nanjo v svetu belega človeka. Moški, pijani moški jo bodo izkoriščali,

dokler bo še sočna in mlada. Šla bo iz roke v roko, dokler ne bo v tistih zadimljenih skritih sobah in beznicah ostarela in onemogla. Morila bo otroke, ki jih ne bo smela spočet. In vsak dan bolj bo sovražila belce. Morda ta čas sovraži tudi mene, je zaključil.

Tako je živel s svojo bolečo vestjo leto dni, sam in brez ljubezni.

Za obletnico njenega odhoda ga je pot spet zapeljala v Winnipeg. Obiskal je tistega detektiva, ki mu je bil nekoč naročil, naj mu poišče Jacqueline.

„Dobro, da ste prišli,“ ga je sprejel možakar za pisalno mizo, ki se je bil medtem še bolj zredil. „Neki Indijanec mi je prejšnji mesec pripovedoval o dekletu, ki odgovarja vašemu opisu. Videl jo je v neki zasebni igralnici rudarskega mesteca L. L. Toda bojim se, da smo prepoznali. Ženska, o kateri mi je govoril, je pri kraju svojih moči. Zagotavljal mi je, da lahko prišeže na to, da se po tri dni ne iztrezni in da sploh ne ve, kaj z njo počenjajo moški, kadar se takale prikaže med njimi... Seveda, ne rečem, da je to vaša pogrešana oseba. Še vedno obstaja možnost...“

Sam je plačal za dragoceno novico in se še isti dan odpeljal v mesto L. L., ki je bilo sto petdeset milj dalje na severu. Tam si je najel sobo v hotelu in takoj začel s poizvedovanjem. V mestecu je bilo toliko Indijancev, da splošno ni kazalo, da bo našel svojo ljubezen.

Vseeno mu je bilo, kakšna je Jacqueline zdaj, po teh dolgih mesecih trpljenja. Samo da jo najde, potem jo bo pozdravil in negoval, da spet pride k sebi. Najel ji bo naj-

boljšega zdravnika v kraju, plačal zanj vse svoje prihranke, samo da bo z njim in da bo spet živel kakor človek. To si je zaslužila.

Teden dni je postopal po mestu in spraševal po lepi Indijanki. Vse je bilo brez uspeha. Nihče ni vedel ničesar o njej, ali pa ljudje niso hoteli sprostiti jezika pred tujcem. Stikal je za skrivnimi igralnicami, obiskal je za vstopnino desetih dolarjev dve ali tri, vendar nikjer ni slišal o svoji Jacqueline. Vse ženske v teh podzemnih brlogih so bile bele, prostaške in grde, kakor beda, ki se je pretakala krog njih.

Sredi drugega tedna svojega bivanja v tem kraju se je končno odločil, da pojde na policijo. Dan je bil jasen in sneg je zmrzoval pod njegovimi koraki. Službujoči policist ga je poslušal, udarjal s prsti po mizi, in naposled mirnodušno vprašal: „Ali je tale?“ Iz predala je potegnil fotografijo. Sam se je nagnil naprej in ugledal obraz močno shujšane ženske s pijanimi očmi. Jacqueline! Sam bi jo spoznal tudi po petih, desetih letih, ko bi ostarela in bi bila zgrbančena v obraz, kot vse Indijanke, ki so odvisne od drobtin belega človeka.

„Kje jo najdem?“ je pohitel Sam. „To je Jacqueline, o kateri sem govoril.“

„Stopite za menoj, prosim,“ je hladno rekel policist in se dvignil izza mize.

Vodil je Sama v sosednjo poslopje.

Zaprta je pomislil Sam in pripravil primerne besede, da jo odkupi iz ječe.

Pavlekov podvig

Bila je sončna pomladna sobota in Pavlekov mama je šla praat potoku pod holmom, na katerem je stala njihova skromna domačija. Nenadoma je k bajti prisopihal italijanski vojak. Pavlek se je namuznil ob pogledu na njegovo črno kapo z bingljajočim cofom: najbrž si z njim odganja muhe, kakor si jih kra-va z repom! Toda take kape nosijo tudi pozimi, ko ni muh! Kako rad bi Pavlek o tem vprašal vojaka, toda kaj ko tale črnuh prav nič ne razume slovenski...

Vojaku so se veselo zaiskrile uči, ko je ugotovil, da je deček sam doma. Zdaj bo pač zlahka dobil to, po kar je prišel. Potrepljal je dečka po glavi, nerodno zakrtil z rokama, kakor da sta perutnici in nekajkrat z rastočim glasom ponovil: koko-daaak, koko-daaak...

Pavlek ga je gledal s širokim nasmehom in si mislil: naša golovratka takole kokodaka, kadar znese jajce! No, eno jajce mu pač dam — in odhitel je v kamrico, kjer je njihova edina kokoš v starem jerbasu valila jajca. Jezno ga je kljuvala v roko in mu branila, da bi vzel

jajce izpod nje. Presunljivo je zakokodakala, ko je Pavlek naposled potisnil v žep veliko, toplo jajce, ki ga je golovratka že toliko dni skrbno in ljubeče grela.

Vojaku se je podaljšal obraz, ježno so se mu zasvetile oči, ko je v dečkovi roki zagledal jajce, saj je vendar pričakoval kokoši! Toda hip nato se je pomiril: sveže, surovo jajce se mu bo prileglo, potem pa jih bo odnesel, kolikor jih bo pač našel in seveda tudi kokoši!... Rdečica divje jeze mu je oblila obraz, ki se mu je neznansko spačil, ko se mu je po bradi pocedila zelenkasto-rumena, smrdeča tekočina. Preklemski paglavec! Kaj si drzne! Dal mu je klopotec...! Vojak je divje zamahnil, toda Pavlek je pravočasno odskočil. Fašist je ogorčen pohodil lupine in zavpil in krilil z rokama: „Kje koko-daaki, kje koko-daakkkk!“ Pavlek se je zasmejal: „Naj se kar z njo zmeni, če hoče koklja k Italijanom v vas...“ Pred vrati kamrice je Pavlek namignil vojaku, naj odloži puško, saj se je golovratka najbrž boji. Vojak je prislonil puško ob steno, ker bi ga ovirala, ko bo lovil kokoši... Komaj je vojak zaprl vrata za seboj, je Pavlek brž zavrtel zarjaveli ključ, ki ga črnuh sploh ni bil opazil. Nato je deček stekel k sosedu, kakor da mu gori pod nogami. Ves zasopel je pritekel do oddaljene kmetije in že oddaleč klical soseda, ki se je med prvo svetovno vojno na soški fronti naučil nekaj italijanščine. Možak je priklical svojega sina, ki je bil pravcati hrust, nato so se podvživali...

Vojak je prebledel kakor stena, ko je zagledala moža z naperjeno puško. Pri priči je spustil golovratko, ki je ježno kokodakala in ga kljuvala, nato pa se brž skobacala v jerbas. Sosed Boštjan se je muzal, fašist pa se je držal za prsi, kakor da bi ga bila že zadela krogla. Boštjan mu je dostojanstveno odvrnil, da so Slovenci dobri ljudje in da mu ne bodo skrivili niti lasu zaradi ponesrečenega lova na kokoši... Vrne naj se v vas — toda brez puške! Črnuh se je prvi hip globoko oddahnil, toda že trenutek nato se je prav ovedel, da ga bodo pestili, če se vrne brez orožja! Kaj naj poreče?!

Bilo nas je šest

Z izvidnico štirih mož sem se ustavil pri kamnolomu blizu Slovenj Gradca. Bataljon, katere-mu sem bil komandant, je počival na sosednjem hribu. Vodja izvidnice, vodnik Klobučar, je naenkrat na hribu nad nami opazil Nemce. Lahko bi nam prišli za hrbet, če bi nas opazili prej, kakor mi nje. Sneg je bil globok do pasu. Sled za nami se je razločno videla. Medtem je prišel iz bataljona Dušan, ki je komaj gazil globok sneg.

„Kaj je, Dušan?“ sem mu zašepetal. „Nemci so na hribu,“ je odgovoril globoko sklonjen.

„Vem. Treba jim bo za hrbet,“ sem mu dejal. Šel sem naprej, za menoj mitraljezec, potem ostali. Za robom pobočja so kukale iz snega smrekce, dva do tri metre visoke, in so se majale. Z roko dam znak „stoj“, poklekнем in opazujem. V smrekah so bili Nemci. Preskakovali so jarek.

„Pripravite se, fantje,“ sem polihem govoril. Napravili smo strelsko vrsto.

Nato sem dal povelje: „Najprej bomo vžgali, potem bomo vrgli bombe.“

Stisnil sem brzostrelko k sebi in zaregljalo je. Bombe so dvignile cele gore snega. Čeprav nas je bilo samo šest, sem začel vpiti, da bi premočil Nemce:

„Tretji bataljon, desno krilo naprej!“ Dušan pa:

„Drugi bataljon, juriš!“ Nemcev je bilo okrog sto dvajset. Med njimi je nastala zmeda in začeli so bežati. Na neki čistiini je pometel z njimi še naš bataljon.

Ustavili smo se pri nizki bajti. Ljudje so nas začudeno spraševali:

„Koliko vas pa je?“ „Toliko!“ sem pokazal na svojih pet borcev, sam pa sem bil šest.

„Nemci pa tako bežijo, da si bodo noge polomili,“ so nam pripovedovali.

Pot jo je zanesla mimo taborišča vojnih ujetnikov. Takrat je bila pomlad. Sedla je na breg in premišljevala, kaj bi poslala ujetnikom v dar. Poklicala je pomladne sape in jim naročila:

„Pojdite v dežele, kjer cvetje najlepše cveti in deht. Naj vam da najboljši dišave. Stopite do domačih ognjišč, naj vam dajo s seboj občutek toplote in doma. Vse to zanesite v taborišča!“

Tako se je zgodilo. Sape so odpotovale. Do vijolic, do šmarnic, do cvetočih češenj. Povedale so, čemu so prišle, in so dobile najboljšo in najlepšo.

Neka sapica je imela čudno zamisel. Utrgala je še češnjev cvet — toda, ko je prisopihala nad morje, ji ga je nagajivi veter potopil v globine. Zjokala se je. — Vetrju je bilo žal in ji je obljubil svojo pomoč. Tako je hitela potolažena naprej.

„Kako domače diši,“ je dejal nekdo v taborišču. „Ali je res pomlad?“ Oči jetnikov so dobile živ, hvaležen lesk. Nekdo je zapel. Lačne oči so bile uprte v daljave.

Misli pa so pletle iz drob-cenih spominov, ki so bili pričvrščeni kakor tenke nit-ke tja v preteklost, nekaj ve-likega, novega življenja vrednega, kar prinaša vsaka pomlad — upanje.

Taka je pomlad uklenje-nih.

Pomlad uklenjenih

Stopala sta po dolgem hodniku. Policist je odprl neka vrata in pokazal Samu z roko, naj vstopi.

Pred njimi se je odprla mrtvašnica. Sam je prebledel in obstal kot pribit na mestu.

„Mrtva?“ je vprašal.

„Zmrznjena. Včeraj smo jo pobrali na glavni cesti 112. Nekdo jo je izrabil in jo proti jutru, pijano, da ni mogla stati na nogah, porinil iz avta v sneg. Čakali smo, da ugotovimo njeno identiteto. Očividno tukaj ni imela ne znan-cev ne sorodnikov.“

Sam ni našel besed, ki bi izrazile njegov gnev. „In tisti gangster — ste ga prijeli?“ je končno iztisnil iz grla.

Policist je tiho odgovoril: „Koga naj primemo za vrat? Naj zapremo vso indijansko naselbino? Takšne stvari se tukaj dogajajo vsako zimo. Ti divjaki se naplijejo in potem ne vedo, kaj počenjajo.“

„Divjaki?“ je kriknil Sam. „Belci so jo ubili, med njimi iščite morilca!“

Polcist ga je začudeno pogledal. „Naše mesto je zelo konservativno, gospod. Pri nas se belci ne družijo z indijanskimi pocestnicami!“

„Tako? In vi zastopate tukaj roko pravice?“

„Kako to mislite?“

„Kakor sem rekel! Ne zaslužite, da tičite v uniformi. Kdo je vaš predstojnik? Za te vaše besede vas pokličem na odgovor!“

„Kakor izvolite, gospod. Vendar bo bolje, da pazite na to, kaj govorite. Žalite oblast.“

Sam ni dvignil pokrivala, pod katerim je bilo Jacquelinino truplo. Hotel si jo je obdržati v spominu, kakor je bila, ko je še bila z njim.

Stopil je na cesto. Poiskal je pogrebno službo in plačal dostojen pogreb, ki ga je lastnik obljubil pripraviti takoj naslednji dan.

Za šestorico pogrebcev in za duhovnikom in njegovim spremstvom je stopal samo Sam. Na pokopališču ni bilo ob tej dopoldanski uri niti enega radovedneža, ki bi stopil za njimi.

Še isti dan je izbral nagrobni spomenik in poskrbel za to, da bo nekdo negoval Jacquelinin grob. Na kamnito ploščo je velel uklesati besede:

„TUKAJ POČIVA PRELEPA INDIJANKA JACQUELINE, KI SE JE IZGUBILA V SVETU BELEGA ČLOVEKA. PUSTITE JO PRI MIRU S CIVILIZIRANIMI PREVARAMI VSAJ NA TEM KRAJU.“

Ta grob je še vedno skrbno negovan. Vsako leto se pojavijo na njem prve sveže črnkastosive mačice. Nihče ne ve povedati, kdo jih prinaša na njen grob. Mi, ki poznamo njeno zgodbo, pa si lahko mislimo, da jo obiskuje Sam Marin. Že zdavnaj je opustil prodajanje sveč. Preveč so ga spominjale na žalostni konec Indijanke, ki jo menda še vedno ljubi.

(Konec)

Minuta tišine

Za padle,
za tiste, ki spijo pod rušo neznano
sredi zemlje pomladne svoj sen
in čiste,
v objemu neugnanih, kot materine prsi
nabreklih semen,

za mrtve
očete in brate in sestre, žene in otroke,
za svete žrtve —
kakor sejanci pred delom na praznični
tovariši živi njivi,
odprimo roke
in srca
za breme spomina, spomina
v minuti tišine.

V milem zavetju trt,
oljke in rožmarina,
v soncu primorskih brd,
pod težo kamnitih ograd,
spijo kot sladki sad,
bdijo kot bridki, vpijoči sad:
domovina, domovina!

V mraku kraških kotanj,
med grmi grenkega brina,
po notrantskih jasih krog Krima,
čez krotki dolenski kraj
hodil je partizan —
ne bo ga več nazaj,
živi, ne zabi nanj!

V plodno gorenjsko stran,
pod belogrudne planine,
kjer sleberno noč mesečine
prsti podoba iz sanj
tkejo nad grobom samotnim,
s toplim spominom popotnim
drug moj, poromaj zdaj!

Črna bratstva gozdov
se sklanjajo k zemlji novi,
tisoč pod njimi grobov,
tisoč v grobovih sinov,
molče od vseh se poslovi,
brez maske bolečine,
tovariš, v minuti tišine!

Časa trenutek, kaplja, ki v padajočem
minuta tišine, slapu premine:
tišine.
In zopet krog nas kot na orglah
mogočna zahrumi

dinamična pesem dela,
divja, zmagovita, vesela
himna vseprešinjajočih harmonij.
In ko bo kladivo udarjalo trdi takt,
v srcih
tibo podzemno zvenel bo tovariški glas
mrtvih:
ne pozabite nas?

Ne pozabite nas!

Bogomil Fatur

Vodna kapljica

Drobne vodne kapljice so hitele skozi jutranje ozračje. Prav majhna, drobna vodna kapljica se je šopirila in rekla: „Nič več ne bom plavala z vami, sestrice. Rada bi se malo odpočila in si mirno ogledala svet okoli sebe.“

Ni poslušala šumečega svarjenja sestic, prevzetna se je zaletela proti bregu, se ločila od svojih sestic in srečno pristala na travni bilki. V hladnem vetrču se je narahlo pozibavala in se začela razgledovati po trati. Videla je staro vrbo, ki se je sklanjala ob potoku, kačjega pastirja, kako je letal veselo okrog, opazovala rjavo čebelico, ko je pila med iz cvet-nih čaš in se čudila mali mravlji, da more vleči še enkrat večje breme, kakor je sama velika.

Veselila se je svojega podviga in je nagajivo pomežiknila soncu, ko je posijalo nanjo. Sonce ji je stkalo lepo obleko in kapljica se je začela lesketati v mavričnih barvah. Kapljica je bila sama sebi všeč in prav nič ji ni bilo žal, da je zapustila se-strictice, vodne kapljice.

Toda sonce je sijalo vedno močnejše in močnejše in kapljica je začutila, da postaja vedno manjša in manjša, dokler se ni končno posušila in izhlapela.

Njene sestrice pa, ki so v ranem jutru čebļajale hitele dalje, so se spustile na jaso v zavetje mogočnih hrastov. Ko je sple-zalo sonce na nebo, so se nagajivo hihitale sončnim žarkom, ki niso mogli prodreti do njih skozi goste vejevje. Nič več niso mislile na sestrice, majhno, drobno vodno kapljico. Osta-la je pozabljena, ker je tudi ona pozabila na svoje sestrice.

Vojaško poseganje ZDA v notranje zadeve srednjeameriških držav

Z „zmago“, ki so jo zabeležile desničarske sile na nedavnih „volitvah“ v Salvadorju, so razmere v tej srednjeameriški državi in sploh v tistem delu sveta stopile še bolj v ospredje mednarodnega zanimanja. Ta izid volitev je namreč spravil v zadrego in pred težavno odločitve predvsem tudi Washington, ki je volitve pravzaprav izsilil (kot „demokratsko odločitev“), sedaj pa ne ve, kako naj obvaruje svoje lice v svetovni javnosti kot zaveznik in protektor tistih sil, ki so naseljene na skrajni desnici in bi jih po srednjeevropskih merilih mogli imenovati le neofašiste.

V zvezi s srednjeameriško krizo je vedno govora tudi o možnosti oziroma nevarnosti, da bi Washington tvegala vojaško intervencijo, da bi torej z oboroženo silo krojil usodo drugih držav. Sicer pa take metode niso nič novega, kakor kaže naslednji pregled, ki ga povzemamo po Primorskem dnevniku.

V teh dneh se veliko govori o tem, ali ulegnejo Združene države Amerike vojaško poseči v srednjeameriško krizo. Mnogim se to zdi skoraj neverjetno, najbrž zato, ker slabo (ali sploh nič) ne poznajo zgodovine ameriškega imperializma na tem „privesku“ severnoameriške celine. In vendar je zgodovina zadnjega stoletja polna takih primerov, da bi sklep ameriške vlade, da se ne bo vmešale v zadeve srednjeameriških narodov, bil nekaj izjemnega in zgodovinskega, kajti dosedanja praksa je šla v povsem nasprotno smer.

Zbrali smo nekaj suhoparnih podatkov, ki bodo vsekakor pomagali bralcem, da si ustvarijo nekoliko jasnejšo sliko o dogajanju in razumeli skrb, ki tarejo salvadorske gverilce in nikaragujsko revolucionoarno vlado. Revolucionarji v Nikaragui se imenujejo „sandinisti“ po generalu Sandinu, ki je v tridesetih letih uspešno vodil narodnoosvobodilno vojno proti ameriškim okupatorjem njegove domovine in nato padel v roke izdajalcem. Sandino je za Nikaraguo simbol suverenosti in neodvisnosti, kot Bolivar za andske narode.

Sandinistično glosilo „La Baricada“ objavlja podatke, da so se ZDA v zadnjem stoletju vmešale v notranje zadeve srednjeameriških držav kar štiridesetkrat, to je takorekoč nenehoma in sistematično. Pri tem „La Baricada“ izpušča bolj znane primere, kot je na primer desant 15.000 ameriških marinčev sredi šestdesetih let na Santo Domingo, ki so zrušili vlado Kennedyjevega prijatelja Boscha, kakor tudi neuspeh desant ameriško-kubanskih plačancev v Svinjskem zalivu na Kubi.

Začelo se je pravzaprav že leta 1856, ko je v Severni Ameriki divjala secesionistična vojna med severnjaki in južno konfederacijo. Tedaj je eden izmed poveljnikov južnjaške vojske, William Walker, organiziral vojsko pustolovcev, plačancev in gusarjev, preplul Mehiki zaliv in se izkrcal v neodvisni Nikaragui. Njegov program je bil kar se da preprost: upal je, da bo vso Srednjo Ameriko priključil južni konfederaciji in tako utrdil rasistični in suženjski režim ameriškega juga pred napadi „modrih“ čet severne federacije. Walkerju je res uspelo streti odpor šibke vojske Nikaragui, oklical se je za predsednika republike, v državi pa je obnovil suženjstvo na vseh ameriških plantajah. Njegova pomočnika polkovnika Kinnes in Fabens, pa sta medtem proglasila „Neodvisnost“ pokrajine San Juan del Norte, na atlantski obali Nikaragui, kjer je živel indijansko plemo Moskitos. Podatek je kajpada zanimiv, če pomislimo, da je do podobnega poskusa prižigjanja secesionistične gverile indijanskih plemen atlantske obale prišlo tudi sedaj, po zmagi sandinistične revolucije v Nikaragui.

Leta pozneje — 1957 — so se Združene države Amerike dogovorile z Veliko Britanijo in ji s pogodbo „Dallas - Clarendin“ prodale ozemlje pokrajine Belize, ki je odlele dobila ime „britanski Honduras“ in je šele lani pridobila neodvisnost.

Leta 1860 so v Panami izbruhnili nemiri. Zatrli jih je redna ameriška vojska, ki je tako rekoč uradno posegla na področje te srednjeameriške države. Ameriška zasedba Nikaragui se medtem nadaljuje. Leta 1867 so jo ZDA „legalizirale“ s pogodbo Dickinson-Ayon. Po tej pogodbi so imele države severne Amerike pravico, da zgradijo med oceanski prekop.

Leta 1896 so v Nikaragui spet izbruhnili nemiri, Ameriška vojska se je ponovno izkrcala na obalah te države, v mestu Puerto de Corinti. Število žrtev med civilnim prebivalstvom je veliko. Tri leta pozneje nov desant ameriške vojske, tokrat v mestih Buiefelds in San Juan del Norte, na atlantski obali. V bistvu žele ZDA zagotoviti nadzorstvo nad plovybo tovornih ladij do srednjeameriškega prekopa. To jim uspe z vsiljenimi dogovori z vladama Nikaragui in Kostarike.

Leta 1901 je ameriška vojska vdrla v Panamo, leta 1903 pa v Puerto Cortes, v Hondurasu. Leta 1904 so ameriški marinci zasedli mesto Ancon, v Panami. Leta 1905: nov vojaški poseg v mestu Puerto Cortes, v Hondurasu.

Medtem je Nikaragua dobila novo vlado, ki jo je vodil nacionalistični general Jose Santos Zelaya. Leta 1909 je to vlado zrušil nov ameriški vojaški poseg. Trajal je leto dni, dokler ni bila oblikovana nova, proameriška vlada.

Leta 1911 se marinci izkrcajo v Nikaragui, Hondurasu in Kostariki, ker da niso plačale dolgov.

Leta 1912 se marinci spet izkrcajo v Hondurasu. Začenja se ameriška vojaška okupacija Nikaragui, ki bo trajala do leta 1925. Okupacija „legalizira“ dogovor Chamorro-Bryan.

Leta 1918 se marinci izkrcajo v mestih Colon in Chiriqui v Panami.

Leta 1919 organizirajo v Hondurasu politične volitve.

Pred proglasitvijo rezultatov so ameriški vojniki zasedli mesto Puerlos.

Leta 1920 se ameriška vojska izkrcava v Gvatemali. Tokrat prvič izjavijo, da mora „ščititi življenja in lastnino ameriških državljanov“.

Leta 1921 marinci zasedejo pokrajino Chorerra v Panami. Leta 1924: nov desant v Hondurasu. Ameriška vojska zasede glavno mesto Tegucigalpa in druga večja središča.

Leto dni pozneje izbruhnjejo v Hondurasu in Panami delavske stavke, katerim sledi nov ameriški poseg.

Leta 1926 se ameriška vojska, po 13 letih zasedbe umakne iz Nikaragui. V resnici traja umik le nekaj mesecev. Ameriška vojska se spet vrne in nadaljuje zasedbo do leta 1933. V teh letih se v državi organizira osvobodilna vojska, ki jo vodi general Sandino. Sandinisti leta 1933 preženejo ameriške osvobodilce in proglasijo narodno suverenost.

Leta 1930 ameriške družbe financirajo državne udare v Gvatemali, Hondurasu in Panami.

Odtlej vladajo v Srednji Ameriki vo-

jaške diktature, ki sklepajo z ameriški družbami polkolonialne pogodbe.

To traja do konca 2. svetovne vojne, ko se zaradi Rooseveltove politike oblikujejo v Srednji Ameriki demokratični režimi zahodnega tipa. Ti režimi proglasijo agrarne reforme, ki niso pogodu ameriškim družbam. Leta 1954 organizira CIA vdor v Gvatemalo in odstranitev Arbenzove demokratične vlade.

V petdesetih in šestdesetih letih se demokratične utvare prosvetljenega meščanstva Srednje Amerike razblijajo ob okrutnosti in izkoriščanju severnoameriških družb. Spet so na površju vojaške diktature. Leta 1961 organizira ameriško veleposlanstvo v Salvadoru državni udar proti nacionalistični vladi.

Leta 1964 ameriška vojska ponovno poseže v Panami, kjer streljajo na nacionalistične demonstrante. Po uradnih podatkih so ubili tedaj 30 demonstrantov.

Pred tem so kubanski begunci pod pokroviteljstvom ameriške vlade skušali napasti Kubo, vendar so jih Castrovi revolucionarji zavrnil v Plaža Girouu.

Leta 1972 je potres zrušil glavno mesto Nikaragui, Managua. Izbruhnili so neredi, ki jih je s silo zatrla ameriška vojska. Ekspedicijski korpus se je odpravil tudi na področje Panamskega prekopa. Bali so se, da bi obubožano in po potresu izmučeno ljudstvo zrušilo korumpirani režim Somoze.

V letih 1978 in 1979 je ameriška diplomacija zamenjvala skušala rešiti somozistično diktaturo v Nikaragui pred zmago sandinističnih revolucionarjev. Na 17. zasedanju ameriških držav je državni tajnik ZDA predlagal vojaški poseg v Nikaragui. V resnici je bil načrt že pripravljen. ZDA so poslale v sosednjo Kostariko jato helikopterjev, ki naj bi napadli sandinistične gverilce. Zunanji ministri OAD so načrt zavrnili.

Po zmagi sandinistične revolucije je parlament ZDA izzivalno ratificiral dogovor Saccio-Vasquez Carrisoza iz leta 1972, na osnovi katerega so ameriški marinci sodelovali pri zatiranju upora po potresu v porušeni Managui. Istčasno so se na Floridi začeli uriti bivši Somozovi gardisti, katerim je ameriška vojska nudila orožje in opremo. V oktobru 1981 sta vojnariči ZDA in Hondurasu začeli morarice vaje „Sokolovo oko“ ob obalah Nikaragui.

Mehiški predsednik Portillo je predlagal pogajanja za rešitev srednjeameriške krize. Vlada v Nikaragui je načrt sprejela, vendar pod pogojem, da se ZDA obvežejo, da bodo spoštovala suverenost, neodvisnost in omejeno celovitost srednjeameriških držav. Te pogoje je ameriški zunanji minister Haig ogorčeno zavrnil. Glede na zgodovinske izkušnje, vemo tudi zakaj.

st. 5.

Novo v knjigarni

Marjan Rožanc, VSTAJENJE MESA — 158 str. — Čeprav fabulativna struktura njegovih novel navidez nima nekakšne sklenjene zasnove, pa se nam njegovo pisanje vse drugače razkrije, ko se skozi povrhnjico približamo življenju in svetu, ki ju opisuje avtor. **šil. 144.—**

Marjan Moškrič, IZ ŽABJE PERSPEKTIVE — 162 str. — Povest **šil. 86.—**

Saša Vuga, TESTENINE BIVŠIH BOJEVNIKOV — 272 str. — Literarni dogodek zagotavlja že sam avtorjev pripovedovalski arizem, njegova neizčrpana ljubezen do jezikovnega eksperimenta oz. inventivne besedne igre. Avtor je danes eden najbolj izrazitih raziskovalcev in preskuševalcev slovenske besede. **šil. 158.—**

Vladimir Kavčič, OBLEGANJE NEBA — 184 str. — Da bi se dokopal do najgloblje resnice in spominske oddaljenosti in prečiščenosti, se je odločil pisatelj za svojevrstno kompozicijo romana. Njena posebnost je, da pripoved ne teče opisno premočrtno, pač pa je razbita na kratke, zgoščene opise situacije, katerih finale je večinoma smrt v raznoterih oblikah, svojevrstna tudi protislovna razmerja med ljudmi in posledice teh razmerij. **šil. 86.—**

Vlado Kozak, KOZAŠKA PRIČEVANJA — DZS Ljubljana 1982 — 354 str. — Kozaška pričevanja so setavljena iz treh vrst pričevanj: iz spominov, zlasti mladostnih, iz razmišljanj o revolucijah in o njihovih voditeljih ter iz spisov o kmečkem vprašanju. **šil. 180.—**

Edvard Kardelj, O KOMUNI — 642 str. — DZS Ljubljana 1982 — Članki in govori **šil. 261.—**

Jože Javoršek, OGLEDALA — Založništvo Tržaškega tiska 1982 — 640 str. — V tej knjigi gledaliških kritik se kaže dramatičen prolog in razkošen epilog razburljive sodobne slovenske gledališke umetnosti. **šil. 296.—**

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 9. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Oljska gora je posod — 10.15 Znamenje, ki ga ni mogoče uničiti — 10.30 Mali Arhimed — 11.50 Color classics — 12.00 Nove poti arhitekture v ZDA — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tarabas — 22.10 Nočni studio — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 10. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Tirolska velika noč — 9.50 Pobožna Helena — 10.30 Lovci in Eskimi na Aljaski — 12.00 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 15.30 Ali te ni sram, Brigita — 17.00 Gradbišče — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 8. mednarodni cirkuški festival Monte Carlo 1981 — 21.45 Freddy Quinn — pridi pokazal ti bom svet — 22.50 23.10 Alice Cooper — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 11. 4.: 11.00 Katoliška veliko-nočna maša — 12.00 Papežev blagoslov Urbi et orbi — 14.45 Črni leopard Chandahar — 16.15 Ena, dve ali tri — 17.00 Ameriški mladinski film — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Tarabas — 22.00 Julio Iglesias — 22.25 Poročila.

PONEDELJEK, 5. 4.: 10.30 Vojna gumb — 14.30 Trije musketirji — 16.30 Smešne dogodivščine Hansa Wursta — 17.55 Helmi — 18.00 Pokrajina in nebo v Flandriji — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Dunajska kri — 21.50 šport — 22.05 Meje jezika — meje sveta — 23.10 Poročila.

TOREK, 13. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 All my sons — 9.45 Jeruzalem — 10.30 Nepoboljšljivi — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 15.55 Max stopi v akcijo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.15 Dan golobov — 22.40 Poročila.

SREDA, 14. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 Tehnike likovne umetnosti — 10.20 Elektronska glasbila — 10.35 Črni tiger Chandahar — 12.00 Argumenti — 13.00 Uredništvo — 17.00 Trgovci Habevasa (lufkovni oder) — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cirkuški svet — 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 15. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Avstrijsko vinogradništvo — 10.30 Cirkuški svet — 12.45 Može brez živcev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Točno pogled — 17.30 Neverjetne pustolovščine Lemija Gulliverja — 17.50 Super miš Oskar — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kri in čast — mladina pod Hitlerjem — 21.15 Preroki ali šarlatani? — 22.00 šport — 23.30 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 9. 4.: 17.30 Evangelijska služba božja — 18.25 Jakob in Elizabeta — 18.30 Parsifal — 20.15 Poročila — 21.30 Franz Zoglauer v razgovoru z Wolfgangom Wagnerjem — 23.00 O acto da primavera — 0.25 Poročila.

SOBOTA, 10. 4.: 14.45 Koncertna ura — 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Dva krat sedem — 17.25 Kdo me hoče? — 17.35 Ali poznate melodijo? — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odveta — 20.15 Mera za mero — 22.45 18 ur do večnosti — 0.30 Poročila.

NEDELJA, 11. 4.: 14.45 Poj z nami — 15.15 Šok moderne — 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Velika pustolovščina Himalaja — 17.45 Udeleženci evrovizije song-contesta 1982 — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Zgodovina od mnogih oboževane — 21.55 Kraj dejanja — 23.00 S tresočo roko — 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 12. 4.: 14.45 Šok moderne — 15.30 La silla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Iskanje smisla — 17.15 Udeleženci evrovizije song-contesta 1982 — 18.00 Prišel je človek: po sledih Janeza XXIII. — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Zgodovina od mnogih oboževane — 21.55 Kraj dejanja — 23.00 S tresočo roko — 23.45 Poročila.

TOREK, 13. 4.: 16.00 Iskanje smisla — 16.15 Mož v gorah — 17.00 Šok moderne — 17.45 Tehnike likovne umetnosti — 18.00 Orientacija — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dunajska glasba — 21.05 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — nogomet — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 14. 4.: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kulturni obzorik v sredo — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Ferry Radax cikel — 22.45 Ludwig Wittgenstein — 23.30 Poročila.

ČETRTEK, 15. 4.: 17.30 Zgodovina energije — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Glavni dobiček — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 9. 4.: 14.10 Koroški obzorik — Upanje za vsakega izmed nas.

SOBOTA, 10. 4.: 9.00 Dr. Anton Feinig: Krstnica.

NEDELJA, VELIKA NOČ, 11. 4.: 7.05 Velika noč 1982 — govori škof dr. Egon Kapellari — Velikonočne pesmi.

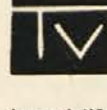
PONEDELJEK, 12. 4.: 7.05 Naj pesmica naša darilo vam bo.

TOREK, 13. 4.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Koroški obzorik — Mi smo pomlad — Otroci, poslušajte!

SREDA, 14. 4.: 14.10 Koroški obzorik Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 15. 4.: 14.10 Koroški obzorik — Mladinska oddaja.

JUGOSLAVIJA

NEDELJA, 11. 4.: 9.10 Poročila — 9.15 Živ žav, otroška matineja — 10.10 Vroči veter, humoristična serija — 11.10 Kažipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 15.05 Pesem Evrovizije '82 — 15.40 Poročila — 15.45 Kino roman, francoski film — 17.25 625 — 17.55 športna poročila — 18.10 Veselin Masleša, drama — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Nepokorjeno mesto, nanaizanka — 21.30 športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 12. 4.: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Mesta: Dublin, angleško-kanadska serija — 18.05 SLO in družbena samozastita: Lavinski psi — 18.30 Obzorik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Borba na tujih tleh, drama — 21.00 Kulturne diagonale — 21.45 V znamenju.

TOREK, 13. 4.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.20 Šolska TV — 16.50 Poročila — 16.55 Slovenske ljudske pravljice: Pastir in hudič — 17.10 Rožnati princ, baletna oddaja — 18.00 Pustolovski črna, otroška serija — 18.30 Obzorik — 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Skupno, oddaja TV Zagreb in drugih jugosl. studiev — 20.50 P. Turrini-W. Pevny: Alpska saga, 1. del avstrijske nadaljevanke — 22.20 V znamenju.

SREDA, 14. 4.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Ciciban, dober dan: Železniška postaja — 17.45 Družina Smola, madžarska risana serija — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzorik — 18.45 MPF Celje — Obvezne pesmi — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Kdo tam poje, jugoslovanski film — 21.25 Miniature: Tapiserije na Slovenskem — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 15. 4.: 9.55 IX. Kongres ZK Slovenije, prenos — 15.40 Šolska TV — 17.10 Poročila — 17.15 Pedenjžep: Pamladna sulita — 17.35 Mi smo mali muzikanti: Koncert, češka glasbena serija — 18.00 Mosaik kratkega filma — 18.30 Obzorik — 18.45 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Mednarodna obzorja — 21.25 Poročila z IX. Kongresa ZK Slovenije — 21.55 V znamenju.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10

Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechtstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, telex 42086 sindok a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50
Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje

Avtokaravana - nepoznana Jugoslavija

Med številnimi dejavnostmi v letošnjem letu ima Avstrijsko-jugoslovansko društvo v programu tudi potovanje pod naslovom „nepoznana Jugoslavija“. To potovanje se bo odvijalo v času od 4. do 12. junija z železnico in pa z lastnimi avtomobili.

Iz Ljubljane do Beograda bodo potnike in avtomobile prevozile Jugoslovanske železnice. Udeleženci izleta bodo potovali v spalnih vagonih. Po ogledu jugoslovanske prestolnice Beograda je na programu vožnja s hitrim motornim čolnom po Donavi do Džerdapa, kjer je največja hidroelektrarna v Evropi. Po povratku v Beograd bo karavana z avtomobili nadaljevala pot v manj znane predele Jugoslavije, ki so v zadnji vojni igrali veliko vlogo v boju proti nacifašistični okupaciji Jugoslavije. To so kraji Tito-vo Učice, Višegrad, znan po turškem mostu preko Drine iz 16. stoletja; Tjentište/Sutjeska najostrejša borba z okupatorsko vojsko, Foča... V glavnem mestu SR Bosne in Hercegovine Sarajevu bo ogled „olimpijskega mesta“ in drugih znamenitosti. Iz Sarajeva je zanimiva vožnja ob obali umetnega jezera Jablaniške elektrarne ter skozi kanjon Neretve. Tam se je odvijala tudi znana bitka na Neretvi. Na vožnji skozi Bosno bo postanek v Jajcu znanem po II. zasedanju Avnoja, kjer se je rodila nova Jugoslavija. Iz Jajca vodi pot skozi slikovito sotesko Vrbasa v Banjo Luko, ki se ponaša z najlepšo in največjo mošejo v Jugoslaviji. Na

poti domov bo še postanek v Kumrovcu, rojstnem kraju maršala Tita. Predvsem gre tu za izredno zanimivo potovanje po Jugoslaviji, ki je zelo privlačno zaradi tega, ker vodi pot skozi samonikle kraje, kjer se srečavata orient in zahod v prijetni harmoniji polni enkratne pestrosti in posebnosti. Poleg Avstrijsko-jugoslovanskega društva bo na tej avtokaravani sodelovalo tudi avtodruštvo ARBÖ.

Cena potovanja znaša 4.850 šil. V tej ceni so zapodeni: prevoz avtomobilov z železnico iz Ljubljane

in v Beograd, namestitev udeležencev v spalnih vagonih, vožnja po Donavi iz Beograda do Džerdapa in nazaj, razna vodstva ter ogledi mest z nemško govorečimi voditelji, prenočevanja v najboljših hotelih, 7 polovičnih penzionov in zaključna jed v Kumrovcu. Karavano bodo spremljali zastopniki potovalnega urada INEX-Interexport ter ARBÖ-jev servisni avto, ki bo skrbel za funkcionalnost avtomobilov.

Prijave udeležencev so možne do 30. aprila, vplačilo pa mora biti plačano najkasneje do 15. maja.

ŠENTPRIMOŽ:

Gimnastika za ženske

Težko delo na polju, bremena gospodinjstva, enolično delo v službi zahtevajo spremembo. Tu ne gre samo za oddih, gre tudi za enakomerno obremenjevanje mišičevja, ki sprosti in olajša vsakdanje življenje. To so si verjetno mislile ženske ko so začele snovati načrte za gimnastiko za ženske v okolici Šentprimoža. Pred kratkim so končale prvi tečaj, ki ga je vodila v Kulturnem domu Danica učiteljica Anica Valentinič. Od 5. novembra lani do 1. aprila letos so se dobile ženske za eno uro teden-

ske in ob spremljavi muzike delale v skupinah gimnastične vaje, za vse ude in mišice posebej. Javilo se je 30 žena v starosti med 20. in 60. letom in pridružil se jim je tudi en moški. Vsi so bili zadovoljni. Ženske so ugotovile, da je ta gimnastika dejansko zelo koristna zadeva, ki zbudi nove življenjske sile. Splošno zanimanje je sedaj večje in že kujejo načrte, kako bi v prihodnjem letu bilo mogoče lahko nadaljevati tak tečaj, poleg tega pa prirediti tudi še enega za moške.

XX. jubilejni taborniški tek

Zveza tabornikov Slovenije vabi na jubilejni XX. tradicionalni taborniški tek na gradišču nad Muto. Odvijal se bo pod pokroviteljstvom delovne organizacije Gorenje-Muta. To športno srečanje bo posvečeno dnevu

tabornikov, 22. aprila; dnevu OF slovenskega ljudstva ter delavskemu prazniku 1. maju.

Športne kot kulturne prireditve se bodo odvijale v nedeljo 25. aprila. Udeleženci od daleč lahko še pridejo dan poprej, kjer bo poskrbljeno za prenočevanje.

Na razpolago bo celo vrsto prog za tek, najdaljša pa dolga 200 m najdaljša pa 8250 m. Poleg teka je na programu tudi — turnir v malem nogometu, lokostrelstvo, ples v naravi. Pred tekmovalci je proslava dneva OF.

Tekmovalci bodo za vplačano štartnino v višini 40 dinarjev prejeli spominsko značko XX. taborniškega teka, čaj in kosilo. Na to prireditev smo vabljeni seveda tudi koroški Slovenci in sploh športniki iz zamejstva.

KPD „Planina“ v Selah vabi na veselo igro

FLORENTINSKI SLAMNIK

na velikonočni ponedeljek 12. aprila 1982 ob 14. uri v farni dvorani v Selah. Gostuje: igralska skupina KPD iz Šmihela.

Katoliška prosveta Šentilj vabi na uprizoritev drame

MLADOST PRED SODIŠČEM

na velikonočni ponedeljek 12. aprila 82 ob 20. uri v farni dvorani v Šentilju. Režija: Polde Zunder

POKOJNINSKA ZAVAROVALNICA ZA DELAVCE OBVEŠČA

V mesecu aprilu bo imela Pokojninska zavarovalnica za delavce v naslednjih krajih uradne dneve:

v Labotu 65, občinska hiša 16. aprila, od 8.—12. ure

v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1 Delavska zbornica 13. aprila, od 8.—12. ure 27. aprila, od 8.—12. ure

Dom v Tinjah vabi

● V petek 16. aprila 1982 ob 19. uri Informacijski večer o zdravilnih rastlinah, nem. Predavatelj: žpk. Hermann Josef Weidinger

● Od sobote 17. ob 9. uri do nedelje 18. aprila ob 17. uri Slikanje na steklo, nem. Voditelj: akad. slikar Franz Weiß, Voltsberg

● V ponedeljek 19. aprila ob 19.30 uri, v sredo 21. aprila ob 19.30 uri, v petek 23. aprila ob 19.30 uri. Tridnevni tečaj o oskrbi bolnikov, starih ljudi in umirajočih, nem. Prireditelj: Kärntner Caritas / Koroška Karitas

Sienčnik Dobrla vas

avtobusno podjetje z dolgoletno tradicijo praznuje letos 50 let obstoja. Mednarodna potovanja z novim, modernim klimatiziranim avtobusom. Avtobusi od 30 do 54 sedežev Vam stojijo na razpolago.

Izvelek iz programa 82:

14.—16. 5.	3 dni otok Mainau — Einsiedeln — Rheinfälle	2 1/2 P S 1.180.—	
20.—23. 5.	4 dni Prag — Dresden — Leipzig — Bayreuth	3 1/2 P S 2.500.—	
28.—31. 5.	4 dni Gardasee — Genua — Pisa — Florenz	3 1/2 P S 1.800.—	
29. 5.—4. 6.	7 dni dopustni teden v Cattolica-Rimini	5 PP S 1.980.—	
5.—6. 6.	2 dni okrog Istre — Pula — Opalija	1 PP S 580.—	
4.—5. 9.	2 dni Zillertal — Innsbruck — Krimmlerfälle	1 1/2 P S 580.—	
25.—26. 9.	2 dni Plattensee — Budapest	1 PP S 890.—	
6.—7. 10.	2 dni Dunaj — Safari park — Gänserndorf	1 1/2 P S 550.—	
23.—26. 10.	4 dni Rim — Florenz — Orvieto	3 1/2 P S 1.900.—	
6.—13. 11.	8 dni dopusti v Radgoni — Radencih — Moravcih — Rogaški — Atomskih Toplicah — Dobrni	cena v izdelavi	

Dopust 1982 UMAG - PUNTA YU tudi za Vas

Dopustni tedni

Turnus št.	Termin	cena na osebo vse vključeno	brez vožnje
1	7. 5.—14. 5.		
2	14. 5.—21. 5.	polni penzion S 1.550.—	S 1.100.—
3	21. 5.—28. 5.		
4	28. 5.—4. 6.		
5	4. 6.—11. 6.	polni penzion S 1.860.—	S 1.410.—
6	11. 6.—18. 6.		
7	18. 6.—25. 6.		
8	Pozor, časovna sprememba: 25. 6.—4. 7.	9 dni polni penzion S 2.200.—	S 1.750.—
9	4. 7.—11. 7.		
10	11. 7.—18. 7.		
11	18. 7.—25. 7.		
12	25. 7.—1. 8.	polni penzion S 2.390.—	S 1.940.—
13	1. 8.—8. 8.		
14	8. 8.—15. 8.		
15	15. 8.—22. 8.		
16	22. 8.—29. 8.	polni penzion S 1.860.—	S 1.410.—
	Pozor, časovna sprememba: 29. 8.—3. 9.	5 dni polni penzion S 1.460.—	S 1.000.—
17	29. 8.—3. 9.		
18	29. 8.—10. 9.	12 dni polni penzion S 2.870.—	S 2.420.—
19	3. 9.—10. 9.	polni penzion S 1.860.—	S 1.410.—
20	10. 9.—17. 9.		
21	17. 9.—24. 9.		
22	24. 9.—1. 10.	polni penzion S 1.550.—	S 1.100.—

V tej ceni so vključeni: polni penzion v hotelu Belvedere, vse sobe WC/D, dodatno eno kosilo med poljo, prosti vstop v bazen, avtobusna vožnja tja in nazaj. Znižane cene za otroke! Pristopite lahko: od Pliberka, Železne Kaple, Dobrle vasi, Velikovca, Celovca pa tja do Borovljah.

VSA POTOVANJA VSEKAKOR Z DOMAČIM PODJETJEM

Sienčnik

9141 DOBRLA VAS ☎ (0 42 36) 22 19
Prijavite se lahko dnevno od 7.—19. ure

Zveza koroških partizanov
9020 Klagenfurt/Celovec,
Gasometergasse 10,
Telefon (0 42 22) 32 5 50.

Zveza koroških partizanov vabi na svoje vsakoletno potovanje, letos na petdnevno

potovanje skozi pet držav

1. dan, 20. maja: Celovec — Trbiž — Tolmezzo — Ampezzo — Pieve di Cadore — Cortina — preko dolomitskih prelazov: Falzarega — Pordoi in Kararpass v Bozen (Večerja, prenočišče).

2. dan, 21. maja [zajtrk]: Meran — Schlanders — Mals — Reschenpass — Nauders — Landeck — Arlbergpass ali Arlbergtunnel — Bludenz — Vaduz v Liechtensteinu — Zürich v Švici — Maria Einsiedeln (Večerja, prenočišče).

3. dan, 22. maj [zajtrk]: Ogled Züricha — Kloten — Schaffhausen — Rheinfälle — cvetlični raj na otoku Mainau — Konstanz — Bregenz (Večerja, prenočišče).

4. dan, 23. maj [zajtrk]: Kempten v Nemčiji — Füssen, do znanih bavarskih kraljevskih gradov — Starbergersee — Dachau, ogled muzeja in krematorija nekdanjega Kaceta (Večerja, prenočišče).

5. dan, 24. maja [zajtrk]: Ogled Münchna — Salzburg — Wolfgangsee — Bad Ischl — Bad Aussee — Bad Mitterndorf — Liezen — Trieben — Scheffling — Friesach — Celovec.

Potovanje z udobnim Sienčnikovim avtobusom, na bazi polpenziona (prenočišče v dvoposteljni sobah, zajtrk in večerja), stane samo 2.400 šilingov.

Vstop v avtobus je možen od Pliberka preko Celovca do Podkloštra.

Javite se pisмено na gornji naslov ali po telefonu. Telefonične prijave so možne tudi na sledeče celovške številke: dopoldne 72 4 35, popoldne 72 17 74.

Prisrčno vabljeni!

Za organizacijo potovanja: Janez Weiss

„VAS OB MEJI“ V pripravi 3. del filma

V času od 3. maja do 18. junija bodo na Južnem Koroškem za avstrijsko televizijo snemali 3. del filma „Vas ob meji“ (Das Dorf an der Grenze), katerega dogajanje sega v leta 1966—1976.

S tem filmom bo narejen poskus, prikazati položaj koroških Slovencev v tem času. Kakor v obeh prvih delih, govorijo osebe v svoji materinščini, torej slovensko in nemško.

Čeprav osebe v trilogiji „Vas ob meji“ v glavnem predstavljajo poklicni igralci, naj bi na podlagi dobrih izkušenj pri filmu „Lepi dnevi“ (Schöne Tage) obe glavni vlogi igrali ljudje iz kroga tukajšnjega prebivalstva. Zato iščemo mlade moške različnih poklicev (tudi šolarje in študente) v starosti od 17 do 27 let, katerih materin jezik je slovenščina.

Osebo se lahko predstavijo v Borovljah v gostilni „Zur Post“ (Hauptplatz 2) dnevno (razen ponedeljka) od 20. do 21. ure.

teamfilm produktion wien

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme

V NEDELJO 11. APRILA 1982

SAK - KAC

SAK „pod 23“ — KAC „pod 23“

ob 10.00 uri

ob 8.15 uri

Igrišče: Koschat

Pischeldorf ml. — SAK ml.

ob 15.00 uri

Igrišče: Lassendorf

V PONEDELJEK 12. APRILA 1982

Bistrica v Rožu šol. — SAK šol.

ob 9.30 uri

Igrišče: Weizelsdorf / Svetna vas

Prisrčno vabljeni!

Spominska proslava

OB 40. OBLETNICI PREGNANSTVA IN UPORA
KOROŠKIH SLOVENCEV

v soboto 1. maja 1982 ob 20.00 uri v mestni hiši v Borovljah.

Prirejajo in oblikujejo jo domača slovenska društva:

Borovlje, Sveče, Šentjanž, Slovenji Plajberk, Sele, Sele-Kot, Šmarjeta v Rožu.

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci vabi na

komedijo v treh dejanjih

ŠTUDENTJE SMO

na velikonočni ponedeljek 12. aprila 1982 ob 20. uri v kulturnem domu na Brnci.

Gostuje: igralska skupina SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni.

Režija: Silvo Ovsenk
Glasbeno vodstvo: Hanzi Kežar

Menjava denarja

Stanje v četrtek 8. aprila 1982

Za 100 dinarjev dobite	29.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	34.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.26 šil.
Za 100 lir plačate	1.35 šil.
Za 100 mark dobite	693.00 šil.
Za 100 mark plačate	709.30 šil.